

تصاویر

آچه: هنگامی که موج‌های سی متری به این بخش از ساحل آچه برخورد کردند، مسجد لامپوک تنها بنایی بود که سرپا ماند.

همان مسجد، ده سال بعد.

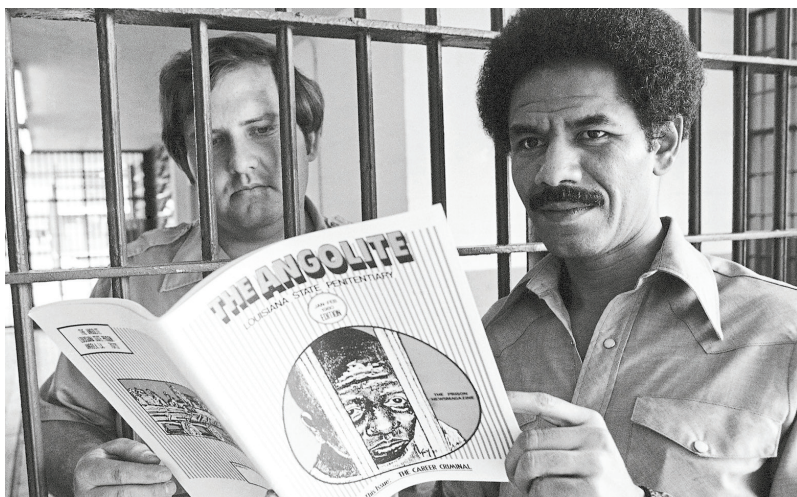
زعتری: این مکان خیلی سریع شکل گرفت و در اوایل سال ۲۰۱۳ به بزرگ‌ترین اردوگاه پناهندگان در جهان تبدیل شد. سوری‌های گریزان از جنگ به اینجا می‌آمدند و انواعی از دکان‌ها و رستوران‌ها را دایر می‌کردند، به طوری که در این پهنه خشک صحرای اردن ۳ هزار دکان راه‌اندازی شد (تصویر بالا).

یکی از شیوه‌های نمایش فردیت و عاملیت در زعتری از طریق دوچرخه‌هاست. این مرد در اردوگاه به سازنده «رولز رویس زعتری» شهرت دارد.

بازار ازرق: دقیقاً صد دکان که شماره‌گذاری شده و در فاصله‌هایی برابر از یکدیگر قرار گرفته‌اند. هنگام تخصیص دکان‌ها از اعداد زوج و فرد استفاده کردند تا آن‌ها را به شکل برابری میان سوری‌ها واردنی‌ها تقسیم کنند. فقط حدود ۱۰ درصد از این دکان‌ها دایر بود.

لوئیزیانا: ویلبرت ریدو نسخه‌ای از آنگولایت را در دست دارد.

می‌گویند طی قرن‌ها اقتصادهای زیرزمینی پررونقی در زندان‌ها جریان داشته است، پس به لوئیزیانا، پرجمعیت‌ترین زندان آمریکا، رفته تا بفهمم اقتصاد غیررسمی میان زندانیان چگونه است. این تصویر مربوط به ندامتگاه ایالت لوئیزیانا، معروف به آنگولا، است که بزرگ‌ترین زندان فوق‌امنیتی در ایالات متحده به شمار می‌آید.

دارین: در کنار اعضای قبیله امبرا در دل گسست. اعضای این قبیله از مبارزان آزادی‌خواه، قاچاقچیان مواد مخدر و مهاجران می‌ترسند، یعنی کسانی که در دارین به دنبال پناه می‌گردند، همان کاری که ثروت‌جویان طی قرن‌ها کرده‌اند.

داوین: تراژدی جنگل. اینجا مثلاً جنگل بارانی است، نفوذناپذیر و پر از موجودات نادر. حالا درخت‌ها از بین رفته‌اند و گاوها در زمین می‌چرند.

کامیون‌های حمل چوب در بزرگراه پان‌امریکن.

گلاسگو: گلاسگو، علاوه بر نابودی کمرشکن صنعت کشتی سازی، آزمایشی رادیکال را در عرصه مسکن نیز تجربه کرد که در هیچ نقطه دیگر اروپا مشاهده نشده بود. ساختمان های رد ژود، که در این تصویر مشاهده می شود، در دهه ۱۹۷۰ که ساخته شد بلندترین ساختمان های مسکونی اروپا بود و آن را توسعه ای مدرن و آینده نگرانه می دانستند. کمبود سرمایه گذاری، وندالیسم و جرم و جنایت نقشه ها را نقش بر آب کرد و برج ها خیلی زود از محبوبیت افتادند. سرنوشت این ساختمان ها نیز، مانند بسیاری از پروژه های شکست خورده آسمان خراش در گلاسگو، تخریب بود.

مردان در حال خروج از کارخانه کشتی سازی فریلد.

محلی‌ها در حال تماشای راه‌اندازی کشتی «ایندامیتبل»، مارس ۱۹۰۷.

کینشاسا: در حال صحبت با «کاسبان قاچاقچی». این زن‌ها کرم پوز می‌فروشند که جزء خوراکی‌های پرطرفدار در آن منطقه است. می‌گویند اوضاع خوب نیست، چون مسئولان مدرسه برای اعطای مدرک رشوه می‌خواهند. در اقتصاد کج‌وکج کینشاسا، رشوه‌گیری کاملاً عادی است.

خیابانی فرعی که ساکنان آن برای امرار معاش زغال سنگ تقسیم می‌کنند. تورم و فساد کمر آن‌ها را شکسته است.

آکیتا: زاپنی‌ها معنای پیری را به چالش کشیده‌اند. این تشویقچی‌ها بین ۷۰ تا ۹۰ سال سن دارند.

آکیتا: خداحافظی با بیماران مرکز پزشکی بال‌های نقره‌ای که در آن درمان با استفاده از روبات‌های درمانی صورت می‌گیرد.

یکی از میزهای بازی مرکز پرستاری روزانه لاس‌وگاس.

تالین: رویات تحویل کالا که در تالین اختراع شده و اکنون در خیابان‌های شهر آزموده می‌شود. استونی، علاوه بر نخستین دولت کاملاً دیجیتال دنیا، صدها استارت‌آپ نیز دارد که از نرم‌افزار و رباتیک استفاده می‌کنند.

سانتیاگو: مردی در حال جمع‌آوری قوطی‌های فلزی در زمین بایری مشرف به لادئسا، یکی از ثروتمندترین محله‌های شیلی. در همه‌جای سانتیاگو با مردمی دیدار می‌کردم که طبقه متوسط به شمار می‌آمدند اما در محل‌های تخلیه زباله زندگی می‌کردند.

محلۀ وایکه-اویسمائه در حومه تالین که شوروی آن را ساخته بود. در برکۀ وسط، با مردانی دیدار کردم که، جامانده از راهبرد مدرن رشد استونی، ماهی می گرفتند و می نوشیدند.

بازار کارساز. شکلات ارزان قیمت در محله ای فقیرنشین

بازار شکست خورده. دانیال حدوه، شهردار کمونیست رکولتا، که از فقیرترین محله‌های سانتیاگوست، تابلویی به دست گرفته که قیمت‌های «داروخانه خلق» روی آن درج شده است، داروخانه‌ای که خودش وادار به افتتاح آن شد.

طراحی ها و عکس ها

تمام عکس ها اثر مؤلف است، مگر اینکه خلافش ذکر شده باشد. برای کسب اجازه در رابطه با محتوای دارای کپی رایت، از هیچ کوششی دریغ نشده است. پس اگر چیزی از قلم افتاده پوزش می طلبیم و خوشحال می شویم در ویراست های آینده تقدیر و تشکرهای لازم را به عمل آوریم.

نقشه ها از شرکت لاول جانز؛ نمودارها و طراحی ها از گلوبال بلندد لرنینگ.

تقدیر و تشکر

اول از همه مایلم از کسانی تشکر کنم که در این کتاب از آن‌ها صحبت شده است. من برای این پژوهش‌ها بیش از ۱۶۰ هزار کیلومتر سفر کردم و با بیش از ۵۰۰ نفر گفت‌وگو کردم، و هر جا هم که رفتم مردم با جان و دل صحبت می‌کردند. از دهات یخبندان آکیتا در چله زمستان گرفته تا خیابان‌های فرعی کینشاسا در هوای داغ تابستان، مردم از من استقبال می‌کردند، خانه و دفتر کار و کلیسا و مسجدشان را نشانم می‌دادند، غذا و نوشیدنی تعارف می‌کردند و خاطراتشان را می‌گفتند.

این پروژه بدون حمایت کارولین میشل و گروهش در پیترز فریزر + دانلپ نه آغاز می‌شد و نه به سرانجامی می‌رسید؛ تیم باین‌دینگ توصیه‌های ارزشمندی کرد و الکساندرا کلیف به من دلگرمی داد و با نامه‌های بی‌شمارش کارهای ویزای مرا راحت‌تر کرد. در نگارش این کتاب از نکات ویرایشی هنری و اینز از پنگوئن رندوم هاوس و کالین دیکرمن از فرار، اشتراوس و ژیروبی نهایت بهره برده‌ام. مدیون داگ یانگ هستم که ابتدا از این ایده حمایت کرد و نیز استیون موریسون که دست‌نوشته اولیه را که در جاده نوشته بودم خواند و نظرات ارزشمندی ارائه کرد. راحت صدیق، دستیار پژوهشی خستگی‌ناپذیرم، مقالات و کتاب‌ها و مطالب تاریخ‌گذشته زیادی یافت و طی سفرهایم در هماهنگی مصاحبه‌ها کمک کرد. مشاوره‌های معقول ایمی سبیر نیز باعث شد به بعضی از خطرناک‌ترین مناطق دنیا بروم و بدون هیچ آسیبی بیرون بیایم.

گروهی از راهنمایان محلی همراهی‌ام کردند، مترجم بودند و مراقب بودند تا با کسانی دیدار کنم که مهم‌ترین خاطره‌ها و حکایت‌ها را دارند. در آنچه، جوینک فرقان

مترجم، راهنمای کوهستان و هم سفره شام‌هایم بود. جنان ناسکاباندی مرا در زعتری و ازرق با خانواده‌های سوری آشنا کرد، محمد شعبانه خانه‌اش را نشانم داد و مرا به دیدن دوستانش و مسجدشان در اردوگاه زعتری برد. در لوئیزیانا، ویلبرت و لیندا ریدو دست مرا در دست آشنایانشان گذاشتند و نسخه‌های نایابی از نخستین مقالات ویلبرت در اختیارم قرار دادند. کلی اورینز مرا با افرادی آشنا کرد که تجربه دست‌اول از سیستم زندان‌ها داشتند. در درین، خوان و لاسکس از نگرانی‌های اقتصادی‌اش گفت و اجازه داد در یکی از نوه‌هایم بخوابم. دلیفینو دیویس (نسبتی با من ندارد) از قبیلۀ کونا هنگامی که گمگشته و تنها بودم به من کمک کرد، راهنمایی‌ام کرد و برایم ترشی ماهی درست کرد. در کینشاسا، سیلون مویالی راهنما و مترجمی کاربرد بود و ژان ماری کالونژی مرا با ده‌ها جوان در سطح شهر آشنا کرد. در گلاسگو، ایگیل موریس از فریلد هریتیج دست مرا در دست کشتی‌سازان محلی گذاشت. در آکیتا، میلی ناکایی مترجم بود و آقای موریموتو در میان برف‌ها مرا به روستاهای متروکه‌ای رساند که خودش کشفشان کرده بود. کامیلا سنا و فرانسیسکو رامیرس مترجمانی کاربرد در سانتیاگو بودند و مرا به تمام نقاط آن شهر لایه لایه بردند.

سپاسگزار گروهی از همکاران هستم که مرا ترغیب کردند، هنگام پرداختن به موضوع اقتصاد، حکایت‌های مردم را مد نظر بگیرم. زنی مینتون بدوز و اندرو پالمر ابتدا تشویق کردند خود را در خبرنگاری محک بزنم و شیوۀ کار را نیز به من آموختند. هم‌اتاقی سابقم، آنه مک‌الوی، همیشه غرغر کرده که اقتصاد را به زبان ساده توضیح بدهم. اما دانکن در یکی از سفرهای اولیه به زعتری از من حمایت کرد. هنگامی که ایده‌ام را به نورینا هرتز گفتم، مرا ترغیب به نوشتن کتاب کرد. سمیه کینز، وقتی می‌خواستم طرح پیشنهادی را بنویسم، ایده‌هایم را در اختیارم گذاشت و مرا با افراد مرتبط آشنا کرد. ادموند کانوی و ویل پیچ از دیرباز پای صحبت‌هایم می‌نشینند و همیشه منبع داده‌ها و ایده‌ها و پیشنهادها بوده‌اند.

از آغاز تا پایان کار به خانواده‌ام متکی بوده‌ام. ژوزفین دیویس بود که ابتدا ماجرای اقتصاد پنهان زندانی را که از آن دیدن کرده بودم به من گفت و بذرا این ایده را در ذهنم کاشت. یان بوث مقالات و مطالبی درباره‌ی ویلیام هاروی در اختیارم گذاشت. الکساندرا

دیویس همیشه مرا به انجام هرچه سریع‌تر کار تشویق کرد. پیتر دیویس کتاب‌های زیادی در اختیارم گذاشت که هنگام نگارش کتاب حاضر بسیار به کار آمدند. بیشترین سپاس را از فرانسس بوث دارم که اعتماد به نفس لازم برای پیگیری این پروژه را به من داد، و نیز ایسابل شاپیرو که خواند و ویراست و پایه‌پایم سفر کرد، مرا با موتور جابه‌جا کرد و هر روز حمایت کرد. بی او هرگز این کار را به پایان نمی‌رساندم.

و در پایان، قدردانی می‌کنم از نخستین مربیان و راهنمایانم: الیور بورد، جان تاسیولاس، پیتر سینکلر، پل کلمپرر و پیتر دیویس. این کتاب به لطف دو استاد دانشگاه (یک پزشک‌یار و یک اقتصاددان) نوشته شده است که تا ابد مدیون ایشان هستم.

یادداشت‌ها و منابع

فصل ۱: آنچه

یادداشت‌ها:

بلا

آنچه را که در باندا آنچه اتفاق افتاد زمین‌شناسان سونامی «میدان نزدیک» نامیده‌اند. دانشمندانی که از این ناحیه دیدن کردند روایت‌های شاهدان را با داده‌های جمع‌آوری شده از میدان (از جمله آسیب به ساختمان‌ها و موقعیت مکانی آوار) در هم آمیختند تا بفهمند موج‌ها چقدر بزرگ بوده‌اند. به ساحل شمال غربی (جاهایی همچون لونگا و لامپوک) موج‌هایی با ارتفاع بیش از سی متر برخورد کرد: (Gibbons and Gelfenbaum (2005).

دکتر ریچارد گراس و دکتر بنجامین فونگ چائو، دانشمندان ناسا، تغییر شکل زمین را فوراً ثبت کردند. ن. ک: (NASA (2005).

آمار تلفات برآورد شده است، زیرا خیلی‌ها مفقودالایر شدند و احتمالاً مرده‌اند. ارقام رسمی و مدل‌های جمعیت‌شناختی این رقم را در استان آنچه بین ۱۲۸ هزار تا ۱۶۸ هزار تخمین زده‌اند. بیشترین نرخ مرگ‌ومیر مربوط به مناطق باندا آنچه و آنچه بسار (حدود ۲۳ درصد بود) بود. ن. ک: Doocy et al. (2007a and 2007b).

تاریخ

تاریخ اندونزی در (Ricklefs (2001 آمده است. تاریخ مفصل‌تر دوره سلاطین، جنگ با هلندیان و استقلال اندونزی و استثناگرایی (یا انزوای) آنچه در مجموعه‌ای از مقالات در (Graf et al. (eds.) (2010 آمده است. اهمیت فلغل و اوج‌گیری آنچه با تأمین نیمی از عرضه دنیا در (Reid (2015 آمده است.

درباب بلایای طبیعی و رشد

یکی از نخستین مطالعات مدرن درباره پيامدهای اقتصادی بلایای طبیعی Albala-Bertrand (1993) بود که بلایای طبیعی ۲۶ کشور را در فاصله سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۹ بررسی کرد. از آن پس، پژوهش‌های زیادی در بررسی احتمال «خوب بودن» بلای طبیعی برای رشد صورت گرفته که Cavallo and Noy (2009) آن‌ها را مرور کرده‌اند.

پژوهشگرانی که تأثیرات بلایای طبیعی را بررسی می‌کنند از پایگاه داده‌های رویدادهای فوریتی (EM-DAT) که در دسترس عموم است بهره می‌گیرند. این پایگاه داده را مرکز تحقیقات اپیدمیولوژی بلایای طبیعی (CRED) گردآوری کرده است: www.emdat.be.

پتی، استون و تولید ناخالص داخلی

ویلیام پتی پژوهش‌های خود را در کتابی درباره مالیات‌ستانی (۱۶۶۲) و نیز Political Arithmetick (1676) آورده است. بهره‌رسانی او به توسعه سیستم‌های حسابداری ملی در (Kendrick (1970 و اخیراً در (Davies (ed.) (2015) بررسی شده است.

با آنکه اقتصاددانان دیگری (از جمله سیمون کوزنتس در ایالات متحده) نیز به توسعه سنج‌های مدرن تولید ناخالص داخلی کمک کرده‌اند، شاید ریچارد استون در این میان مهم‌ترین نقش را داشته باشد. استون در سال ۱۹۸۴ به پاس تلاش‌هایش جایزه نوبل را دریافت کرد. بهره‌رسانی او در (Johansen (1985 بررسی شده و کاوش مفصل‌تر تمام بهره‌رسان‌ها در (Studenski (1958 آمده است. برای خواندن تاریخی مدرن و روان‌تر هم رجوع کنید به (Coyle (2014).

تأثیر اقتصادی سونامی

برآوردهای صورت‌گرفته از آسیب‌های آنچه در (World Bank (2006 آمده‌اند که حاوی داده‌هایی درباره تأثیر هزینه‌های آژانس‌های کمک‌رسانی بر تورم محلی نیز هست. در (BRR (2009، آژانسی اندونزیایی، که ناظر اقدامات کمک‌رسانی بود یافته‌های خود را منتشر کرده، گستره آسیب و نیز بازسازی‌های انجام‌شده از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ را نشان داده است.

من محاسبه تولید ناخالص داخلی را با استفاده از تولید ناخالص داخلی غیرنفتی انجام دادم که داده‌های آن را از آژانس رسمی دولت، موسوم به آمار اندونزی، گرفته بودم.

جنگ داخلی، گام و فرایند صلح

تاریخ جنگ در آنچه در (Graf et al. (eds) (2010) آمده است. گفت‌وگوهای صلح در سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۲ به در بسته خورده بود و بعد از آن دولت اندونزیایی ظاهراً کمر به نابودی کامل گام (ارتش چریکی آنچه) بسته بود. طرح مدیریت بحران (سی‌ام‌آی) با مدیریت رئیس‌جمهور سابق فنلاند،

مارتی آهتیساری، در سال ۲۰۰۵ وارد صحنه شد. وزیر اندونزی، حمید اول‌الدین، و رهبر گام، ملک محمود، در سال ۲۰۰۵ یادداشت تفاهم را امضا کردند و شاهد آن آقای آهتیساری بود که بعدها جایزه صلح نوبل را گرفت. فرایند صلح و نقش سی‌ام‌آی در این فرایند در Daly et al. (2012) (eds.) آمده است.

قانون شریعت در آچه مدرن

در سال ۲۰۱۶، بیش از ۳۰۰ نفر در ملأعام شلاق خوردند. اکثریت این افراد (۹۰ درصد) مردان بودند و جرم بیشترشان قماربازی بود. اما زنان نیز در میان مجازات‌شدگان بودند که جرمشان قماربازی و میخواری بود، همچنین زوج‌هایی که خارج از چارچوب ازدواج شرعی با هم رابطه جنسی داشتند. ن.ک: Institute of Criminal Justice Reform (2017).

پتی و میل در باب سرمایه انسانی

واژه مدرن «سرمایه انسانی» در نیمه دوم قرن بیستم به کاربرد عام رسید، اما روشن است که منظور Petty (1662) و Mill (1848) نیز همین بود. پتی می‌نویسد دولتی که مردم خود را بکشد یا به زندان بیفکند فقط به خودش آسیب می‌رساند، زیرا این مردم (با کارشان) منبع ثروت‌اند. میل نیز از «سرعت بالایی که کشورها پس از وضعیت ویرانی دوباره به پامی‌خیزند» می‌گوید و توضیح می‌دهد که چون انسان‌ها همواره سرمایه فیزیکی (مواردی همچون ماشین‌آلات و کارخانه‌ها) را به کار می‌گیرند، خراب می‌کنند و بازمی‌سازند، ابزار فیزیکی تولید را می‌توان سریع‌تر از آنچه می‌پنداریم بازسازی کرد، مادامی‌که سرمایه انسانی و جمعیت انسانی نسبتاً دست‌نخورده باقی بماند.

منابع

Albala-Bertrand, J. M. (1993), *Political Economy of Large Natural Disasters* (Oxford: Clarendon Press).

BRR (2009), '10 Management Lessons for Host Governments Coordinating.

Post-disaster Reconstruction' (Indonesia: Executing Agency for Rehabilitation and Reconstruction (BRR) of Aceh-Nias 2005-2009).

Cavallo, E., and Noy, I. (2009), 'The Economics of Natural Disasters: A Survey', Inter-American Development Bank Working Paper 124.

Coyle, D. (2014), *GDP: A Brief but Affectionate History* (Princeton: Princeton University Press).

Daly, P., Feener, R. M., and Reid, A. J. S. (eds.) (2012), *From the Ground Up: Perspectives on Post-tsunami and Post-conflict Aceh* (Institute of Southeast Asian Studies).

Davies, R. (ed.) (2015), *Economics: Making Sense of the Modern Economy* (London: Profile Books).

Doocy, S., Gorokhovich, Y., Burnham, G., Balk, D., and Robinson, C. (2007a), 'Tsunami Mortality Estimates and Vulnerability Mapping in Aceh, Indonesia', *American Journal of Public Health*, 97 (Suppl 1), S146–51.

—, Rofi, A., Moodie, C., Spring, E., Bradley, S., Burnham, G., and Robinson, C. (2007b), 'Tsunami Mortality in Aceh Province, Indonesia', *Bulletin of the World Health Organization*, 85 (4), 273–8.

Gibbons, H., and Gelfenbaum, G. (2005), 'Astonishing Wave Heights Among the Findings of an International Tsunami Survey Team on Sumatra', in *Sound Waves* (US Geological Survey).

Graf, A., Schröter, S., and Wieringa, E. (eds.) (2010), *Aceh: History, Politics and Culture* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies).

Institute for Criminal Justice Reform (2017), 'Praktek Hukuman Cambuk di Aceh Meningkatkan, Evaluasi atas Qanun Jinayat Harus Dilakukan Pemerintah' (Jakarta).

Johansen, L. (1985), 'Richard Stone's Contributions to Economics', *Scandinavian Journal of Economics*, 87 (1), 4–32.

Kendrick, J. (1970), 'The Historical Development of National Accounts', *History of Political Economy*, 2, 284–315.

Mill, J. S. (1848), *Principles of Political Economy with Some of Their Applications to Social Philosophy* (London: Longmans, Green & Co.).

NASA (2005), 'NASA Details Earthquake Effects on the Earth', Press Release, 10 January.

Petty, W. (1662), 'Treatise of Taxes and Contributions', republished in Hull, C. H. (ed.) (1899), *The Economic Writings of Sir William Petty Vol. 1* (Cambridge: Cambridge University Press).

—, (1676; published 1691), *Political Arithmetick* (London: Mortlock at the Phoenix, St Paul's Church Yard).

Reid, A. (2015), *A History of Southeast Asia: Critical Crossroads* (Chichester: John Wiley & Sons).

Ricklefs, M. C. (2001), *A History of Modern Indonesia Since c 1200* (London: Palgrave Macmillan).

Studenski, P. (1958), *The Income of Nations* (New York: New York University Press).

World Bank (2006), 'Aceh Public Expenditure Analysis: Spending for Reconstruction and Poverty Reduction' (Washington, DC: World Bank).

فصل ۲: زعتری

یادداشت‌ها

نمودار. داده‌های مربوط به شمار پناهندگان

داده‌های مربوط به وسعت اردوگاه‌ها از UNHCR هستند. جمعیت اردوگاه‌ها متغیر است و من سال اوج آن را دوره ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ در نظر گرفته‌ام. از دیگر سکونتگاه‌های بزرگ پناهندگان می‌توان به داداب در شرق کنیا، که مجموعه‌ای از پنج اردوگاه کوچک‌تر است، و کوتوپالونگ در بنگلادش اشاره کرد که خانه پناهندگان فراری میانمار است. ن. ک: (UNHCCR (2015a). داده‌های مربوط به پناهندگان بر اساس کشور (زادگاه و میزبان) در پایگاه داده‌های UNHCR Population Statistics در دسترس است.

زعتری (کلیات)، تأسیس، نرخ اشتغال، نرخ استارت‌آپ

اوضاع نخستین سال‌های زعتری، از جمله وضعیت غیررسمی اردوگاه، در (Ledwith (2014 آمده است؛ داده‌های دیگر از جمله درآمد حاصل از کسب‌وکارهای بی‌مجوز در زعتری از گزاره‌برگ‌های معمولی UNHCR برگرفته شده‌اند؛ مثلاً ن. ک: (UNHCR (2016c). مبنای تخمین نرخ استارت‌آپ درصدی است که کسب‌وکارهای جدید راه‌اندازی شده در میان کسب‌وکارهای موجود تشکیل می‌دهند. برای خواندن خلاصه‌ای از بازارهای جافتاده‌ای که پناهندگان طی ۱۸ ماه نخست اردوگاه ساختند، ن. ک: (REACH (2014). داده‌های مربوط به تعداد دکان‌ها در سال‌های بعدی را UNHCR در گذر زمان آمارگیری کرده است، مثلاً ن. ک: (UNHCR (2016c).

تفسیر منفی زعتری

بی‌قانونی و عدم کنترل در نخستین ماه‌های اردوگاه زعتری در (Amnesty International (2013 و (Ledwith (2014 بررسی شده است. همچنین ن. ک: (Jordan Vista (2012).

ازرق - ساختن بر اساس طراحی

برای ادعاهای مربوط به برتری ازرق نسبت به زعتری، ن.ک: (2014) ReliefWeb؛ برای دیدگاه مسئولان سازمان ملل دربارهٔ دو اردوگاه، ن.ک: (2014) Montgomery and Leigh و Sweis (2014). دربارهٔ اقداماتی که برای ساخت اردوگاه الگو در ازرق صورت گرفته است، ن.ک: (2018) Gatter. برای خواندن نمونه‌ای از اینکه این روایت چگونه بر گزارش‌های اولیه در ازرق تأثیر گذاشت، ن.ک: (2014) Beaumont.

نظریهٔ انگیزه‌های مزلو و کاربست آن در مناطق بلازده

سلسله‌مراتب نیازها ابتدا در Maslow (1943) آمده است. برای پژوهش‌های جدیدی که این نظریه را به صورت تجربی بیازمایند، ن.ک: (2011) Diener and Tay و برای کاربست آن در مورد پناهندگان، ن.ک: (2017) Lonn and Dantzler.

رکود در ازرق

بیکاری در این اردوگاه و رکود حاصل از آن را از مصاحبه‌هایی استخراج کردم که با پناهندگان آنجا داشتم. برای اطلاعات بیشتر دربارهٔ تفاوت دیدگاه رسمی و واقعیت زندگی در ازرق، ن.ک: (2015) Gatter و دربارهٔ روستای ۵ (زندانی اردوگاه) ن.ک: (2016) Staton. دربارهٔ کار دستمزدی رسمی («کار داوطلبانهٔ مشوق‌مبنا») در اردوگاه و شمار بالای کارگران مشتاق برای این شغل‌ها، ن.ک: (2016d) UNHCR. دربارهٔ اهمیت اشتغال برای بهروزی پناهندگان، ن.ک: (2017) Bemak and Chung.

کار کودکان و خطر از دست رفتن یک نسل

دربارهٔ خطرات و گسترهٔ کار کودکان، ن.ک: (2014) UNICEF و برای چالش‌های ارائهٔ آموزش و پرورش در زعتری، ن.ک: (2013) Schmidt.

منابع

Amnesty International (2013), *Growing Restrictions, Tough Conditions: The Plight of Those Fleeing Syria to Jordan* (London: Amnesty International).

Beaumont, P. (2014), 'Jordan Opens New Syrian Refugee Camp', *Guardian*, 30 April.

Bemak, F. and Chung, R. C.-Y. (2017), 'Refugee Trauma: Culturally Responsive Counseling Interventions', *Journal of Counseling and Development*, 95 (3), 299-308.

- Diener, E., and Tay, L. (2011), 'Needs and subjective well-being around the world', *Journal of Personality and Social Psychology*, 101 (2), 354–365.
- Gatter, M. (2018), 'Rethinking the Lessons from Za'atari Refugee Camp', *Forced Migration Review*, 57, 22–4.
- Institute on Statelessness and Inclusion (ISI) (2016), 'Understanding Statelessness in the Syria Refugee Context'.
- Jordan Vista* (2012), '26 Security Officers Injured in Zaatar Riots', 28 August.
- Ledwith, A. (2014), *Zaatari: The Instant City* (Boston: Affordable Housing Institute).
- Lonn, M., and Dantzer, J. (2017), 'A Practical Approach to Counseling Refugees: Applying Maslow's Hierarchy of Needs', *Journal of Counselor Practice*, 8 (2), 61–82.
- Luck, T. (2014), 'Jordan's "Zaatari" Problem', *Jordan Times*, 19 April.
- Maslow, A. H. (1943), 'A Theory of Human Motivation', *Psychological Review*, 50 (4), 370–96.
- Montgomery, K., and Leigh, K. (2014), 'At a Startup Refugee Camp, Supermarkets and Water Conservation Take Priority', *Syria Deeply*, 6 May.
- REACH (2014), *Market Assessment in Al Za'atari Refugee Camp, Jordan*, November.
- ReliefWeb (2014), 'Opening of Azraq Camp for Syrian Refugees in Jordan', summary of ACTED report, April 2014.
- Schmidt, C. (2013), 'Education in the Second Largest Refugee Camp in the World', *Global Partnership for Education*, 20 June.
- Sherine S., Lachajczak, N., and Al Nakshabandi, J. (2014), *Exit Syria*, Film (SBS Online).
- Staton, B. (2016), 'Jordan Detains Syrian Refugees in Village 5 "jail"', *IRIN*, 27 May.
- Sweis, R. F. (2014), 'New Refugee Camp in Jordan Tries to Create a Community for Syrians', *New York Times*, 30 May.
- UNHCR (2015), *Factsheet: Zaatari Refugee Camp*, February.
- (2016a), 'Life in Limbo: Inside the World's Largest Refugee Camps', ESRI Story Map:
<https://storymaps.esri.com/stories/2016/refugee-camps>
- (2016b), *Factsheet: Jordan – Azraq Camp*, April.
- (2016c), *Factsheet: Zaatari Refugee Camp*, October.
- (2016d), *Incentive-based Volunteering in Azraq Camp*, October.

UNHCR Population Statistics, available at www.popstats.unhcr.org

UNICEF (2014), *Baseline Assessment of Child Labour Among Syrian Refugees in Za'atari Refugee Camp – Jordan*, November.

فصل ۳: لوئیزیانا یادداشت‌ها

آمار مربوط به حبس در جهان، ایالات متحده و لوئیزیانا
آمار مربوط به جمعیت زندانیان در جهان از Prison Studies (2016) گرفته شده است؛ داده‌های مربوط به جمعیت زندانیان ایالات متحده از US Bureau of Justice Statistics (2018) به دست آمده است. داده‌های مربوط به طول حکم حبس در ندامتگاه ایالت لوئیزیانا از Louisiana Department of Corrections (2010) است؛ داده‌های دیگر دربارهٔ روند‌های زندان از DOC's 'Briefing Books' حاصل شده‌اند.

جرج لاوال چسترتون

نقل قول صفحه ۸۱ از کتاب *Revelations of Prison Life* برگرفته شده است که در سال ۱۸۵۶ به انتشار رسید. چسترتون از ۱۸۲۹ تا ۱۸۵۴ رئیس تأدیبگاه میدلسکس، کلدبات فیلدز، بود. این زندان، معروف به «فولاد»، در ماونت پلزنیت در کلرکن‌ول در مرکز لندن واقع شده بود. روایت چسترتون به وضوح نشان می‌دهد که زندانیان خودمختاری خوبی در زندان داشتند، از جمله اینکه با یکدیگر ارتباط داشتند و اقتصاد زیرزمینی توسعه یافته‌ای میانشان دایر بود.

ویلبرت ریدو

روایت ویلبرت ریدو از جرمش، حبس در بند محکومان به مرگ، و بازتوانی و نوشتن اثرش در *Rideau* (2010) آمده است. این کتاب به سی. پال فلیس تقدیم شده است که مدت‌ها رئیس آنگولا بود و ریدو را در نوشتن اثرش راهنمایی و حمایت می‌کرد.

آنگولایت

بسیاری از زندان‌های ایالات متحده روزنامهٔ درون سازمانی دارند، اما آنگولایت شاید مشهورترینشان باشد که چندین جایزهٔ ملی خبرنگاری را تحت سردبیری ویلبرت ریدو به دست آورده است. نسخه‌های فعلی این روزنامه به صورت اشتراکی و برای خرید در موزهٔ ندامتگاه در دسترس‌اند. نسخه‌های قدیمی

روزنامه در دانشگاه ایالتی لوئیزیانا نگهداری می‌شوند. بعضی از نوشته‌های متقدم ویلبرت گم شده‌اند؛ همسرش لیندا لطف کرد و نسخه‌های اسکن شده از کارهای او را در اختیار من گذاشت.

داده‌های لوئیزیانا: درآمد، فقر، چاقی، فارغ‌التحصیلی، آمار قتل

داده‌های مربوط به درآمد و فقر از جدول‌های تاریخی فقر US Census Bureau به دست آمده‌اند. داده‌های مربوط به نرخ چاقی در ایالات متحده از (2017) CDC برگرفته شده‌اند و از طریق سایت بصری‌سازی داده State of Obesity در دسترس‌اند. داده‌های مربوط به دستاورد تحصیلی از (2016) National Center for Education Statistics به دست آمده است. آمار قتل به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر از (2018) FBI هستند.

کنگوها

کنگوها بخشی از یک پادشاهی بزرگ بودند که قلمروشان در غرب آفریقای مرکزی بخش‌هایی از جمهوری کنگو، جمهوری دموکراتیک کنگو، گابون و آنگولا را در بر می‌گرفت. پادشاهی کنگورا پرتغال در اواخر قرن نوزدهم تسخیر کرد. کنگوها به زبان کیکونگو، که یکی از چهار زبان رسمی جمهوری دموکراتیک کنگو است، صحبت می‌کنند و یکی از بزرگ‌ترین قومیت‌های این کشورند.

کشاورزی با کار بردگان، تاریخ آنگولا، فرانکلین و آرمفیلد

آنگولا موزه‌ای مرتب و مراقبت شده دارد که بیشتر تاریخش در آن است. اولین روایت‌های منتشرشده از نظام کیفری لوئیزیانا و اهمیت اجاره برده از (1967, 1971) Carleton بودند. پژوهش‌های اخیر درباره اقتصاد سیاسی استفاده از زندانی‌هایی که برای کار کشاورزی به بردگی گرفته می‌شوند در (2013) Forret و (2017) Cardon بررسی شده است. اطلاعات مربوط به نقش فرانکلین و آرمفیلد از Alexandria Black History Museum در دسترس است.

طرح‌های زندان

محصولات و تولید کشاورزی طرح‌های زندان در وب‌سایت آن منتشر شده‌اند و عملکرد مالی اش در شرح‌های یکپارچه ایالت آمده است: (2016) State of Louisiana.

میزان دستمزد در زندان‌های ایالات متحده و بریتانیا

میزان دستمزد زندانیان در سطح ایالتی تعیین می‌شود و ملی نیست: (2017) Sawyer آن‌ها را به صورت دستی گردآوری و مقایسه کرده است. در بریتانیا، دستمزد زندانیان ابهام بیشتری دارد و ارقام مبتنی بر مصاحبه‌هاست. برای آخرین مطالب درباره دستمزد زندانیان بریتانیا، ن. ک: (2004) HMPS.

چونز، پول و «تقارن دوطرفه خواسته‌ها»

چونز را، در کنار کارل منگر و لئون والراس، بنیان‌گذار مکتب اقتصاد «نوکلاسیک» می‌دانند. نقل قول صفحه ۴-۹۳ از Jevons (1875) است.

ارزهای غیررسمی عجیب و شگفت‌انگیز

نظام پولی جزیرهٔ روسل مفصل بررسی شده است؛ اول از همه Armstrong (1924) است و اخیراً Liep (1983, 1995). استفاده از پوست سر دارکوب در Buckley (2002) توضیح داده شده است؛ درباب استفاده از صدف‌های انزیمبو در پادشاهی کنگو و پارچهٔ رافیا در آنگولا، ن.ک: Vansina (1962). بررسی رسمی ترگونه‌های بدوی ارز را می‌توان در Pryor (1977) مشاهده کرد.

ماریجویانای صنعتی

درباب ترکیب HU-210 در اسرائیل، ن.ک: Hundson and Ramsey. Mechoulam et al. (1990). (2011) تاریخ و شواهد بیشتری دربارهٔ جست‌وجوی نسخه‌های صنعتی مواد اصلی ماریجویانای ارائه می‌دهند؛ برای کسب تصویری کلی، سازمان ملل استفاده و توسعهٔ انواع ماریجویانای صنعتی را بررسی می‌کند و تاریخ آن را ارائه می‌دهد، ن.ک: United Nations (2011, 2013). مرگ دیوید روزگا و قانونی که پس از آن تصویب شد (لایحهٔ دیوید میچل روزگا) در Sacco and Finklea (2011) آمده است. سرویس تحقیقات جنایی نیروی دریایی (NCIS) در اواخر دههٔ ۲۰۰۰ از اسپایس اطلاع داشت؛ ن.ک: Naval Today (2013) و NCIS (2009). مطالعهٔ موردی ملوانان نیروی دریایی آمریکا که از ماریجویانای صنعتی استفاده کرده و بعد از آن به مشکلات روانی دچار شده‌اند در Hurst et al. (2011) آمده است.

مصدرهٔ مواد در آنگولا؛ استفاده در زندان‌های بریتانیا

گزارش رسوایی‌ها در ندامتگاه آنگولا همواره در *The Advocate* (2017, 2018) منتشر می‌شود.

پول نقطه: کارت‌های فروشگاه

بخشی از تاریخ کارت‌هدیه‌های الکترونیکی در Slate (2015) آمده است؛ محبوبیت آن‌ها در اواسط دههٔ ۲۰۰۰ در Dove Consulting (2004) و اوج‌گیری اخیر ترانکنش از طریق کارت‌های نقدی در Federal Reserve System (2018) بررسی شده است. ویژگی‌های جمعیتی کاربران در Pew (2015) ارزیابی شده است.

اسپایس در بریتانیا

Her Majesty's Chief Inspector of Prisons for: ن.ک: درباب ماریجوانای صنعتی در بریتانیا، England and Wales (2014)، Public Health England (2017) و Gauke (2018).

ووئیس آو د اکسپیرینسد و فرست +۷۲

برای مطالعه دربارهٔ اصلاح نظام دادگستری لوئیزیانا، ن.ک: VOTE (2018)، the First 72+ (2018) و Risign Foudnations (2018).

منابع

Adams, J. (2001), "The Wildest Show in the South": Tourism and Incarceration at Angola, *TDR*, 45 (2), 94–108.

Advocate, The (2017), 'Department of Corrections: Cadet, Visitor Caught Smuggling Drugs into Angola', *The Advocate Staff Report*, 13 June.

———— (2018), 'Four Angola Employees Arrested, Two Sanctioned After Investigation into Drugs, Sexual Misconduct at Prison', author Grace Toohey.

Alexandria Black History Museum, www.alexandriava.gov/BlackHistory.

Alexandria Times (2017a), 'The Center of Alexandria's Slave Operations', 19 January.

———— (2017b), 'Franklin and Armfield Office', 20 May.

Angola Museum History, www.angolamuseum.org/history/history.

Armstrong, W. E. (1924), 'Rossel Island Money: A Unique Monetary System', *Economic Journal*, 34, 423–29.

Buckley, T. (2002), *Standing Ground: Yurok Indian Spirituality, 1850–1990* (Berkeley: University of California Press).

Cardon, N. (2017), "Less Than Mayhem": Louisiana's Convict Lease, 1901–1865', *Louisiana History: The Journal of the Louisiana Historical Association*, 58 (4), 417–41.

Carleton, M. (1967), 'The Politics of the Convict Lease System in Louisiana: 1868–1901', *Louisiana History: The Journal of the Louisiana Historical Association*, 8 (1), 5–25.

———— (1971), *Politics and Punishment: The History of the Louisiana State Penal System* (Baton Rouge: Louisiana State University Press).

CDC (2017), *Prevalence of Obesity Among Adults and Youth: United States, 2015–2016*, NCHS Data Brief No. 288, October.

Chesterton, G. L. (1856), *Revelations of Prison Life* (London: Hurst and Blackett).

Dove Consulting (2004), *2004 Electronic Payments Study for Retail Payments Office at the Federal Reserve Bank of Atlanta*, 14 December.

FBI (2018), *Crime in the US 2017*, <https://ucr.fbi.gov/crime-in-the-u.s.-2017>.

Federal Reserve System (2018), *The Federal Reserve Payments Study: 2018 Annual Supplement*, Federal Reserve System, 20 December.

First 72+ (2018), 'Small Business Incubation', accessed December 2018: www.first-72plus.org.

Forret, J. (2013), 'Before Angola: Enslaved Prisoners in the Louisiana State Penitentiary', *Louisiana History: The Journal of the Louisiana Historical Association*, 54 (2), 133–171.

Gauke, D. (2018), 'From Sentencing to Incentives – How Prisons Can Better Protect the Public from the Effects of Crime', Speech, Ministry of Justice, 10 July.

Her Majesty's Chief Inspector of Prisons for England and Wales (2014), *Annual Report 2013–14* (London: Her Majesty's Inspectorate for England and Wales).

HMPS (2004), 'Prisoners' Pay', Prison Service Order 4460, 30 September.

Hudson, S., and Ramsey, J. (2011), 'The Emergence and Analysis of Synthetic Cannabinoids', *Drug Testing and Analysis*, 3, 466–78.

Hurst, D., Loeffler, G., and McLay, R. (2011), 'Psychosis Associated with Synthetic Cannabinoid Agonists: A Case Series', *American Journal of Psychiatry*, 168 (10), Letters, October.

Jevons, W. S. (1875), *Money and the Mechanism of Exchange* (London: Henry S. King & Co.).

Liep, J. (1983), 'Ranked Exchange in Yela (Rossel Island)', in Leach, J. W., and Leach, E. (eds.), *The Kula* (Cambridge: Cambridge University Press).

———— (1995), 'Rossel Island Valuables Revisited', *Journal of the Polynesian Society*, 104 (2), 159–80.

Louisiana Department of Public Safety and Corrections (2010), *Annual Report 2009–2010*.

Louisiana DOC (2018), *La. Department of Public Safety and Corrections, Briefing Book*. Data available at <https://doc.louisiana.gov/briefing-book>.

Mechoulam, R., Lander, N., Breuer, A., and Zahalka, J. (1990), 'Synthesis of the Individual, Pharmacologically Distinct, Enantiomers of a Tetrahydrocannabinol Derivative', *Tetrahedron: Asymmetry*, 1 (5), 315–18.

Menger, C. (1892), 'On the Origins of Money', *Economic Journal*, 2 (6), 55–239 .

National Center for Education Statistics (2016), *Digest of Education Statistics: 2016*, <https://nces.ed.gov/programs/digest/d16>.

Naval Today (2013), 'Naval Criminal Investigative Service Brings New Drug Awareness Campaign to NMCP', 27 March.

NCIS (2009), 'Introduction to Spice', Norfolk Field Office, 9 December.

Pew (2015), 'Banking on Prepaid: Survey of Motivations and Views of Prepaid Card Users', Pew Charitable Trusts, June. Prison Enterprises, www.prisonenterprises.org.

Prison Studies (2016), *World Prison Population List*, eleventh edition. Statistics available at www.prisonstudies.org.

Pryor, F. L. (1977), 'The Origins of Money', *Journal of Money, Credit and Banking*, 9 (3), 391–409.

Public Health England (2017), 'New Psychoactive Substances Toolkit: Prison Staff', 1 January.

Rideau, Wilbert (2010), *In the Place of Justice: A Story of Punishment and Deliverance* (New York: Knopf).

Rising Foundations (2018), 'Our Small Business Incubator', accessed December 2018: www.risingfoundations.org.

Sacco, L., and Finklea, K. (2011), 'Synthetic Drugs: Overview and Issues for Congress', *Congressional Research Service*, 28 October.

Sawyer, W. (2017), 'How Much Do Incarcerated People Earn in Each State?', Prison Policy Initiative Blog, 10 April.

Slate (2005), 'Why Gift Cards Are Evil', 4 January.

State of Louisiana (2016), *State of Louisiana Comprehensive Annual Financial Report for the Year Ended June 30, 2016*, 30 December.

United Nations (2011), 'Synthetic Cannabinoids in Herbal Products,' United Nations Office on Drugs and Crime, UN document SCITEC/24, April.

———— (2013), *World Drug Report 2013*, United Nations Office on Drugs and Crime (United Nations: New York).

US Bureau of Justice Statistics (2018), available at www.bjs.gov. US Census Bureau, Historical Income Tables, www.census.gov/data/tables/time-series/demo/income-poverty/historicalincome-households.html.

Vansina, J. (1962), 'Long-distance Trade Routes in Central Africa,' *Journal of African History*, 3 (3), 375–90.

VOTE (2018), 'Advancing Justice in Louisiana: Policy Priorities,' Voice of the Experienced, accessed December 2018.

فصل ۴: دارین

یادداشت‌ها

گسست، تاریخ، مردم و سفرهای رسمی

Burton (1973) قبایل بومی دارین، پوشش گیاهی و پرندگان و نیز خطری را که بزرگراه پان امریکن برای آن‌ها دارد توضیح می‌دهد. بحث مفیدی دربارهٔ چالش تکمیل بزرگراه، به همراه نقشه‌های جالب، در Comptroller General of the US (1978) آمده است. خودروها هم تاکنون با کمک قایق از گسست عبور کرده‌اند: در سال ۱۹۷۲، گشت ترنس آمریکا در فصل خشک سال با رهبری جان بلشفور-اسنل، سرگرد ارتش بریتانیا، از دارین گذشت. اطلاعات بیشتر دربارهٔ تاریخ گسست، به همراه عکس‌هایی از سفر بلشفور-اسنل در Miller (2014) آمده است.

جنگ داخلی کلمبیا، فارک، شبه‌نظامیان راست‌گرا

سند عظیمی دربارهٔ وقایع و ارقام جنگ داخلی کلمبیا در سال ۲۰۱۳ منتشر شد و در GMH (2016) و تحت عنوان BASTA YA! («دیگر بس است!») به زبان انگلیسی در دسترس است. نوشتهٔ جدیدتر و بسیار کوتاه‌تری که حاوی اعداد و ارقام این جنگ باشد (Miroff 2016b) است.

تاریخ و حکایت ماجراجویان: هنری مورگان، ویلیام دامپیر و لیونل ویفر

نخستین روایت زندگی هنری مورگان، ماجراجوی انگلیسی، در Exquemelin (1684) آمده است. روایت‌هایی که بر افکار عمومی اسکاتلند تأثیر گذاشتند (Dampier 1697) و Wafer (1699)

بودند. تمام این متون را می‌توان در اینترنت یافت. از این سه مورد، روایت ویفر هیجان‌انگیزتر از بقیه است و جزئیات زیادی، از جمله نقشه‌های دارین، را ارائه می‌دهد.

کمپانی اسکاتلند و نقشه دارین

کمپانی اسکاتلند یکی از نخستین شرکت‌های سهامی تضامنی (شرکتی عمومی که افراد حقیقی می‌توانند در آن سرمایه‌گذاری کنند) بود و بعدها کمپانی دارین نام گرفت. روایتی فوق‌العاده از شکل‌گیری، سرمایه‌گذاران و اهداف این شرکت در (Watt 2007) آمده است.

فاجعه دارین

تراژدی سفر به دارین به تفصیل در روایت کلاسیک مدرن (Pebble 1968) آمده است. روایت مدنی از یک سفر شخصی برای یافتن کالدونیا در (McKendrick 2016) آمده است. خاطرات بازماندگانی که فاجعه را شخصاً تجربه کردند در (Watt 2007) نقل شده است که از آن جمله می‌توان به (Borland 1779) اشاره کرد. سرگذشت نیاکان روزولت، رئیس جمهور آمریکا، که در قایق‌های اسکاتلندی بودند، در (Millar 1904) آمده است.

بایبسا: تاریخ، موزه، تأثیر جاده

نقشه منطقه پیرامون بایبسا و گستره زمین بومی حفاظت شده در (Herlihy 2003) آمده است. این مقاله تاریخ منطقه از جمله احداث قلعه‌هایی برای حفاظت از مسیر رودخانه‌ای حمل‌ونقل طلای اسپانیایی‌ها را نیز بازمی‌گوید.

تصاویر هوایی دارین، شواهد مربوط به گستره جنگل بارانی از دست‌رفته پاناما

ارقام مربوط به میزان جنگل‌زدایی در شرق پاناما در (Mateo-Vega et al. 2018) آمده است. تبدیل جنگل بارانی به مزرعه و سیاست‌هایی که برای پیشگیری از جنگل‌زدایی اتخاذ شده در (Nelson et al. 2001) تشریح و ارزیابی شده است. نقشه‌های پوشش جنگلی در گذر زمان و تأثیر چوب‌بری در (Gutierrez 1989) آمده است؛ مشکل جنگل‌زدایی و افزایش گاوچرانی در (Arcia 2017) و (Belisle 2018) توضیح داده شده است.

«تراژدی منابع مشترک»

گرت هاردین بوم‌شناس اصطلاح «تراژدی منابع مشترک» را در دهه ۱۹۶۰ و در بحث از ازدیاد بی‌رویه جمعیت و محیط‌زیست وضع کرد: (Hardin 1968).

شکست‌های بازار آزاد

مثال‌های زمین مشترکی که بر اثر استفاده بیش از حد آسیب دیده است در درس‌گفتار نخست از اثر William Forster 'Two Lectures on the Checks to Population' که در سال ۱۸۳۲ در آکسفورد ارائه شد آمده است.

پژوهش‌های اوستروم، مدیریت منابع مشترک، توربل، روستاهای ژاپنی
پژوهش‌های اوستروم در کتاب *Governing the Commons* آمده است. ن. ک: (Ostrom, 1990).
بحث از سیستم غیررسمی مورد استفاده برای مدیریت منابع در روستاهای ژاپن در McKean (1996) آمده است.

قانون ۲۴ پاناما و درخت‌های ساج

تأثیر درخت ساج در یکپارچه‌سازی تنوع زیستی پاناما در (Griess and Knoke, 2011) توضیح داده شده است. تأثیر قانون ۲۴ در تشویق به کاشت درختان ساج در (Sloan, 2016) شرح داده شده است؛ در باب «تب ساج» و اینکه احیای درست‌تر جنگل‌ها چگونه می‌تواند آن را درمان کند، ن. ک: (Hall, 2018).

پتانسیل اقتصادی محیط‌زیست پاناما

در باب تنوع حیات پرنندگان در پاناما، ن. ک: (Ridgely and Gwynne, 1992). پتانسیل اقتصادی محیط‌زیست پاناما، در صورت مراقبت درست، در (Dorosh and Klytchnikova, 2012) بررسی شده است.

مشکلات بعد از خروج فارک از حالت جنگی

افزایش کشت کوکا برای تولید کوکائین در (United Nations, 2016) بررسی شده است. همچنین ن. ک: (Miroff, 2016a).

مسیرهای جدید مهاجرت به ایالات متحده

اطلاعات رسمی کمی درباره مسیر مهاجرت به ایالات متحده از طریق دارین وجود دارد. یکی از مقالاتی که مسیرها و ارقام را مفصل توضیح می‌دهد (Miraglia, 2016) است.

سیاست پول نقد در ازای شهروندی پاناما، نقش ساج
درباب سیاست «شهروندی برای سرمایه‌گذاری»، از جمله طرح ویزی ۴۰ هزار دلاری احیای
جنگل، ن.ک: Consulate of Panama (2018).

بازار جهانی چوب‌های امبرا
قیمت جهانی سخت‌چوب در بازار آزاد در ITTO (2018) بررسی شده است.

منابع

- Arcia, J. (2017), 'Panama: The Ranching Industry Has Moved into Darién National Park', *Mongabay*, 26 June.
- Belisle, L. (2018), 'Darién Suffers from Illegal Deforestation', *Playa Community*, 20 April.
- Borland, F. (1779), *The History of Darién* (Glasgow: John Bryce).
- Burton, P. J. K. (1973), 'The Province of Darién', *Geographical Journal*, 7-43, (1) 139 .
- Comptroller General of the US (1978), 'Linking the Americas - Progress and Problems of the Darién Gap Highway', Report to the Congress by the Comptroller General of the US, PSAD-78-65, 23 February (Washington, DC: General Accounting Office).
- Consulate of Panama (2018), 'Panama Reforestation Visa Program', accessed December 2018.
- Dampier, W. (1697), *A New Voyage Round the World* (London: Knapton).
- Dorosh, P., and Klytchnikova, I. (2012), 'Tourism Sector in Panama Regional Economic Impacts and the Potential to Benefit the Poor', World Bank, Policy Research Working Paper 6183, August.
- Dudley, S. (2004), *Walking Ghosts: Murder and Guerrilla Politics in Colombia* (New York: Routledge).
- Estrella de Panama* (2009), 'Deforestation Is Killing Darién', 13 April.
- Exquemelin, A. (1684), *Buccaneers of America* (London: William Crooke).
- GMH (2016), *BASTA YA! Colombia: Memories of War and Dignity* (Bogotá: CNMH).
- Griess, V., and Knoke, T. (2011), 'Can Native Tree Species Plantations in Panama Compete with Teak Plantations? An Economic Estimation', *New Forests*, 41, 13-39.

- Gutierrez, R. (1989), 'La deforestación, principal causa del problema ecología ambiental de Panamá', Dirección Nacional de Desarrollo Forestal.
- Hall, J. (2018), 'Curing "Teak Fever" in Panama through Smart Reforestation', UN-REDD, 4 September.
- Hardin, G. (1968), 'The Tragedy of the Commons', *Science*, 162 (3859), 8–1243 .
- Harris, W. (1700), *A Defence of the Scots Abdicating Darien* (Edinburgh).
- Herlihy, P. (1989), 'Opening Panama's Darien Gap', *Journal of Cultural Geography*, 9 (2), 42–59.
- (2003), 'Participatory Research Mapping of Indigenous Lands in Darién, Panama', *Human Organization*, 62 (4).
- ITTO (2018), 'Tropical Timber Market Report', International Tropical Timber Organization, December.
- Lloyd, W. F. (1833), 'W. F. Lloyd on the Checks to Population', *Population and Development Review*, 6 (3), 473–96.
- McKean, M. A. (1996), 'Common-property Regimes as a Solution to Problems of Scale and Linkage', in Hanna, S. S., Folke, C., and Mäler, K.-G. (eds.), *Rights to Nature: Ecological, Economic, Cultural, and Political Principles of Institutions for the Environment* (Washington, DC: Island Press).
- McKendrick, J. (2016), *Darien: A Journey in Search of Empire* (Edinburgh: Birlinn).
- Mateo-Vega, J., Spalding, A. K., Hickey, G. M., and Potvin, C. (2018), 'Deforestation, Territorial Conflicts, and Pluralism in the Forests of Eastern Panama: A Place for Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation?' *Case Studies in the Environment*, June.
- Millar, A. H. (1904), 'The Scottish Ancestors of President Roosevelt', *Scottish Historical Review*, 1 (4), 416–20.
- Miller, S. W. (2014), 'Minding the Gap: Pan-Americanism's Highway, American Environmentalism, and Remembering the Failure to Close the Darien Gap', *Environmental History*, 19, 189–216.
- Miraglia, P. (2016), 'The Invisible Migrants of the Darién Gap: Evolving Immigration Routes in the Americas', Council on Hemispheric Affairs, 18 November.
- Miroff, N. (2016a), 'Peace with FARC May Be Coming, So Colombia's Farmers Are on a Massive Coca Binge', *Washington Post*, 8 July.

- (2016b), 'The Staggering Toll of Colombia's War with FARC Rebels, Explained in Numbers,' *Washington Post*, 24 August.
- Nelson, G. C., Harris, V., and Stone, S. W. (2001), 'Deforestation, Land Use, and Property Rights: Empirical Evidence from Darién, Panama,' *Land Economics*, 77 (2), 187–205.
- Ostrom, E. (1990), *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Paterson, W. (1701), *A Proposal to Plant a Colony in Darien*.
- Playfair, W. (1807), *An Inquiry into the Permanent Causes of the Decline and Fall of Powerful and Wealthy Nations* (London: Greenland & Norris).
- Prebble, J. (1968), *The Darien Disaster* (London: Martin Secker & Warburg).
- Ridgely, R., and Gwynne, J. A. (1992), 'A Guide to the Birds of Panama with Costa Rica, Nicaragua, and Honduras' (Princeton: Princeton University Press).
- Sidgwick, H. (1887), *The Principles of Political Economy*, second edition (London: Macmillan and Company).
- Sloan, S. (2016), 'Tropical Forest Gain and Interactions Amongst Agents of Forest Change,' *Forests*, 27 February.
- United Nations (2016), *Monitoreo de territorios afectados por cultivos ilícitos 2015*, UNDOC, June.
- Wafer, L. (1699), *A New Voyage and Description of the Isthmus of America* (London: Knapton).
- Watt, D. (2007), *The Price of Scotland: Darien, Union and the Wealth of Nations* (Edinburgh: Luath Press).

فصل ۵: کینشاسا

یادداشت‌ها

اعداد و ارقام مربوط به اقتصاد کنگو

ارقام تولید ناخالص داخلی و بیکاری در این فصل از پایگاه داده‌های World Bank Development Indicators گرفته شده است. جایگاه ۱۸۴ از ۱۹۰ کنگو در آسان بودن راه‌اندازی کسب‌وکار در World Bank (2018b) توضیح داده شده است. تعداد افراد زیر خط فقر ۱٫۹ دلار در روز از پایگاه داده‌های World Bank Poverty and Equity است. داده‌ها برای کنگو کم

است و فقط دو سال را در بر می‌گیرد: ۲۰۰۴ (۹۴ درصد) و ۲۰۱۲ (۷۷ درصد). هر دوی این ارقام حادثترین میزان فقر را در دنیا نشان می‌دهد. درباب شیوع مالاریا، ن.ک: (2018) WHO و دربارهٔ درمان آن در کینشاسا، ن.ک: (2017) ACT watch Group.

سفرهای ورنی لاوت کامرون در آفریقا

ورنی لاوت کامرون، زادهٔ ورموث، سفر خود در قارهٔ آفریقا را در (1877) Cameron شرح داده است؛ اهمیت و نقش او در جایگاه کنشگر براندازی برده‌داری در (1975) Casada بررسی شده است.

نرخ مالیات (رسمی و واقعی) در کینشاسا

برای خواندن خلاصه‌ای از اینکه نظام مالیاتی رسماً باید چگونه کار کند، ن.ک: (2018) PwC. اطلاعات مربوط به اوضاع واقعی از مصاحبه‌ها در کینشاسا به دست آمده است. همچنین ن.ک: (2018a, 2018b) Nkuku and Titeca.

هنری مورتون استنلی، کتاب و زندگی او

شرح پرطرفدار سفرهای هنری مورتون استنلی در آفریقا در (1878) Stanley آمده است. تیم بوچر در دههٔ ۲۰۰۰ مسیر سفر استنلی را تکرار کرد و در خاطرات خود به شرح زندگی و سفر او می‌پردازد: (2008) Butcher.

برای مطالعهٔ زندگی‌نامهٔ مدرن استنلی، که هم بی‌رحمی او را توضیح بدهد و هم مخالفتش با برده‌داری را، ن.ک: (2007) Jeal و (2011) Jeal؛ همچنین ن.ک: (1990) Bierman. اگر دوست دارید چشم‌انداز کنگویی را نیز مطالعه کنید، ن.ک: (2012) Mbu-Mputu and Kasereka.

کنفرانس برلین و تقسیم آفریقا

رویداد شاخص «تقسیم آفریقا» کنفرانس برلین در سال ۱۸۸۴ بود. ۱۴ کشور در این کنفرانس حضور یافتند و معاهدهٔ حاصل از آن را امضا کردند. فرانسه و بریتانیا بیشترین سهم را بردند و بعد از آن‌ها آلمان و پرتغال جای داشتند. ن.ک: (1991) Pakenham.

شاه لئوپولد دوم؛ فاجعهٔ انسانی در ایالت آزاد کنگو

برای شرح مدنی از حکمرانی لئوپولد، ن.ک: (1999) Hochschild و، جدیدتر از آن، van Reybrouck (2015). از شرح‌های مهم آن زمان که دربارهٔ اتفاقات ایالت آزاد کنگو آگاهی‌افزایی

کردند می‌توان به Red Rubber اثر E. D. Morel (1906) و Casement Report (1904) اشاره کرد که ماجراهای دردناکی از رفتار غیرانسانی را توضیح می‌دهند، به خصوص قلمرو تاج و تخت خصوصی لئوپولد؛ ن.ک: (1904) Casement، به خصوص مصاحبه‌های بخش «I Inclosure».

کنگو تا دهه ۱۹۲۰ سرشماری رسمی نداشت، یعنی زمانی که جمعیتش ۱۰ میلیون نفر بود. فقدان سرشماری و اسناد تدفین باعث شده اختلافاتی درباره تعداد کشته‌شدگان منسوب به ایالت آزاد کنگو وجود داشته باشد. در گزارش Casement روایت‌های زیادی از روستاهایی آمده که ویران یا ناپدید شده‌اند و Morel شمار کشته‌شدگان را ۲۰ میلیون نفر برآورد می‌کند. بسیاری از دیگر نویسندگان این رقم را ۱۰ میلیون برآورده کرده‌اند. ن.ک: (1999) Hochschild و (2010) Vansina.

بحران کنگو

برای مروری از حساب و نظرات در دوران بحران کنگو، ن.ک: (1964) Neff؛ درباره نقش ایالات متحده و بلژیک در این بحران، ن.ک: (1967) Kaplan.

موبوتوئیسم: موفقیت سال‌های نخست

برای مطالعه درباره گذار موفق از بحران به ثبات تحت حکومت موبوتو و موفقیت بسته اصلاحات سال ۱۹۶۷، ن.ک: (1985) Young and Turner.

افت ارزش واحد پول موبوتو

موبوتو مجبور شد در سال ۱۹۹۳ نام واحد پولی کشور را تغییر دهد و هر «زئیر جدید» معادل ۳ میلیون زئیر قدیم بود؛ فرانک کنگو، که در تابستان ۱۹۹۸ اجرا شد، ۱۰۰ هزار زئیر جدید یا ۳۰۰ میلیارد زئیر قدیم می‌ارزید.

کشاورزی و صنعت در حکومت موبوتو

برای طرح‌های کشاورزی موبوتو و نتایج فاجعه‌بارشان، از جمله داده‌های مربوط به محصول کشاورزی و تولید مزارع، ن.ک: (1985) Young and Turner.

درباب اندیشه‌های نهفته در پس این طرح‌های زیرساختی عظیم، ن.ک: (1985) Young and Turner. عملکرد ضعیف مالوکو در (1989) United Nations بررسی شده است. درباب بحث مستمر و سیاست پیرامون طرح‌های زیرساختی عظیم (به خصوص سد‌های اینگا) ن.ک: (2016) Gottschalk.

دو غارتگری کینشاسا

غارتگری‌ها را گاهی چپاول نخست و دوم نیز می‌گویند. برای شرح‌های هم‌زمان از شکست‌های موبوتو و دو غارتگری، ن.ک: Berkely (1993) و Richburg (1991). رویدادها در (2005) Haskin و (2015) van reybrouck شرح داده شده‌اند. تأثیر اقتصادی غارتگری‌ها، که می‌توان آن را در داده‌های مربوط به تولید کشور به‌وضوح مشاهده کرد، باعث افول موبوتو شد؛ برای شرح زندگی در کینشاسا در سال‌های پایانی، ن.ک: (2001) Wrong.

سیرکردن اسب: کارمندان دولت و مالیات‌ستانی غیررسمی

مالیات‌ستانی غیررسمی مأموران پلیس در جای‌جای کینشاسا به چشم می‌خورد؛ این موضوع در (2011) Eriksson Baaz and Olsson بررسی شده است. درباب فساد تحت حکومت موبوتو، ن.ک: (2006) Reno.

شهر تجارت غیرقانونی

تعداد برآوردهای مدرن از گستره اقتصاد غیررسمی «اصل پانزدهم» کم است، اما اهمیت آن در (2008) Putzel et al. بحث شده است و برآوردهایی نیز در (2015) IMF ارائه شده است. واکنش کینوازه‌ها (ساختن روستاهای غیررسمی درون کینشاسا) در (2013) de Boeck توضیح داده شده است. درباب اهمیت فعالیت غیرقانونی و غیررسمی برای اقتصاد در ژئیر، ن.ک: (1991) MacGaffey. درباب سیستم فراگیر مالیات‌ستانی غیررسمی، ن.ک: Nkuku and (2018a, 2018b) Titeca. درباب دلالت‌های این موضوع برای داده‌های مربوط به اقتصاد کنگو، ن.ک: (2014) Marivoet and de Herdt.

نظام آموزشی، خصوصی‌سازی و پاداش تشویقی

افول هزینه‌های حکومت برای آموزش و پرورش در (2012) Brannelly مطرح شده است؛ خصوصی‌سازی غیررسمی دولت در (2009) Trefon و خصوصی‌سازی آموزش دولتی در (2016) de Herdt and Titeca، (2014) و (2012) Brannelly بررسی شده است.

اداره راه‌ها و زیرساخت‌های عمومی (جاده‌ها)

برای مشکلات اداره راه‌ها تحت حکومت موبوتو، ن.ک: (1985) Young and Turner. برای تحلیل جدیدتری از وضعیت زیرساخت‌های کنگو، ن.ک: (2011) Foster and Benitez.

درباره کابیلا و سرقت دارایی‌های دولت پس از موبوتو

درباب ثروت خانواده کابیلا و سرچشمه‌اش، ن.ک: Congo Research Group (2017). برآورد ثروت‌هایی که به دلیل سرقت سودهای معدن‌کاری گم شده‌اند در Global Witness (2017) در دسترس است. نقش کلتان در تعارض در شرق کنگو در HCSS (2013) آمده است؛ برای نقد کابیلا و شباهت روش‌های او با شیوه‌های موبوتو، ن.ک: Bavier (2010).

تبصره ۲۲: گرفتاری در «اصل پانزدهم»

قدرت غیرمنتظره دولت ضعیف در Englebert (2003) توضیح داده شده است. دربیب این انگاره که فساد چنان فراگیر است که اگر از میان برود اقتصاد ضربه می‌خورد، ن.ک: Jeune (2013). *Afrique*. دربیب اینکه «اصل پانزدهم» و فرهنگ مویی از خرس‌کندن در بستر خدمات مالی مدرن چه تأثیری دارد، ن.ک: Moshonas (2018).

منابع

- ACTwatch Group (Mpanya, G., Tshefu, A., and Losimba Likwela, J.) (2017), 'The Malaria Testing and Treatment Market in Kinshasa, 2013', *Malaria Journal*, 16 (94).
- Bavier, J. (2010), 'Congo's New Mobutu', *Foreign Policy*, 29 June.
- Bayart, J.-F. (2009), *The State in Africa* (Cambridge: Polity Press).
- Berkely, B. (1993), 'Zaire: An African Horror Story', *Atlantic*, August.
- Berwouts, K. (2017), *Congo's Violent Peace: Conflict and Struggle Since the Great African War* (London: Zed Books).
- Bierman, J. (1990), *Dark Safari: The Life Behind the Legend of Henry Morton Stanley* (New York: Knopf).
- Brandt, C. (2014), *Teachers' Struggle for Income in the Congo (DRC): Between Education and Remuneration*, thesis, University of Amsterdam.
- Brannelly, L. (2012), 'The Teacher Salary System in the Democratic Republic of the Congo (DRC)', Case Study: Centre for Universal Education, Brookings.
- Butcher, T. (2008), *Blood River: A Journey to Africa's Broken Heart* (London: Vintage).
- Cameron, V. L. (1877), *Across Africa* (New York: Harper & Brothers).
- Casada, J. A. (1975), 'Verney Lovett Cameron: A Centenary Appreciation', *Geographical Journal*, 141 (2), 203–15.

- Congo Research Group (2017), *All the President's Wealth: The Kabila Family Business*, Pulitzer Center on Crisis Reporting, July.
- Dash, L. (1980), 'Mobutu Mortgages Nation's Future', *Washington Post*, 1 January.
- de Boeck, F. (2013), *Kinshasa: Tales of the Invisible City* (Leuven: Leuven University Press).
- de Herdt, T., and Titeca, K. (2016), 'Governance with Empty Pockets: The Education Sector in the Democratic Republic of Congo', *Development and Change*, 47 (3), 472–94.
- Englebert, P. (2003), 'Why Congo Persists: Sovereignty, Globalization and the Violent Reproduction of a Weak State', Queen Elizabeth House Working Paper 95.
- Eriksson Baaz, M., and Olsson, O. (2011), 'Feeding the Horse: Unofficial Economic Activities Within the Police Force in the Democratic Republic of the Congo', *African Security*, 4 (4), 223–41.
- Foster, V., and Benitez, D. (2011), *The Democratic Republic of Congo's Infrastructure: A Continental Perspective*, Working Paper 5602 (Washington, DC: World Bank).
- Global Witness (2017), *Regime Cash Machine*, Report.
- Gottschalk, K. (2016), 'Hydro-politics and Hydro-power: The Century-long Saga of the Inga Project', *Canadian Journal of African Studies/Revue canadienne des études africaines*, 50 (2), 279–94.
- Haskin, J. M. (2005), *The Tragic State of the Congo: From Decolonization to Dictatorship* (Algora).
- HCSS (2013), *Coltan, Congo & Conflict*, Hague Centre for Strategic Studies.
- Hochschild, A. (1999), *King Leopold's Ghost: A Story of Greed, Terror and Heroism in Colonial Africa* (New York: Mariner Books).
- IMF (2015), *Democratic Republic of the Congo – Selected Issues*, IMF Country Report No. 15/281 (Washington, DC: IMF).
- Jeal, T. (2007), *Stanley: The Impossible Life of Africa's Greatest Explorer* (London: Faber and Faber).
- (2011), 'Remembering Henry Stanley', *Telegraph*, 16 March.
- Jeune Afrique* (2013), 'RD Congo: la saga des salaires', 5 November.
- Kaplan, L. (1967), 'The United States, Belgium, and the Congo Crisis of 1960', *Review of Politics*, 29 (2), 239–56.

MacGaffey, J. (1991), *The Real Economy of Zaire: The Contribution of Smuggling and Other Unofficial Activities to National Wealth* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press).

———— (2018b), 'How Kinshasa's Markets Are Captured by Powerful Private Interests', *The Conversation*, 11 March.

Marivoet, W., and de Herdt, T. (2014), 'Reliable, Challenging or Misleading? A Qualitative Account of the Most Recent National Surveys and Country Statistics in the DRC', *Canadian Journal of Development Studies/Revue canadienne d'études du développement*, 35 (1), 97–119.

Mbu-Mputu, N. X., and Kasereka, D. K. (eds.) (2012), *Bamonimambo (the Witnesses): Rediscovering Congo and British Isles Common History* (Newport: South People's Projects).

Morel, E. D. (1906), *Red Rubber: The Story of the Rubber Slave Trade Flourishing on the Congo in the Year of Grace, 1906* (New York: Nassau Print).

Moshonas, S. (2018), 'Power and Policy-making in the DR Congo: The Politics of Human Resource Management and Payroll Reform', Working Paper, Institute of Development Policy, University of Antwerp.

Neff, C. B. (1964), 'Conflict, Crisis and the Congo', *Journal of Conflict Resolution*, 8 (1), 86–92.

Nkuku, A. M., and Titeca, K. (2018a), 'Market Governance in Kinshasa: The Competition for Informal Revenue Through "Connections"(Branchement)', Working Paper, Institute of Development Policy, University of Antwerp.

———— (2018b), 'How Kinshasa's Markets Are Captured by Powerful Private Interests', *The Conversation*, 11 March.

Pakenham, T. (1991), *The Scramble for Africa* (London: Weidenfeld & Nicolson).

Peterson, M. (ed.) (2015), *The Prisoner's Dilemma* (Cambridge: Cambridge University Press).

Poundstone, W. (1992), *Prisoner's Dilemma* (New York: Doubleday).

Putzel, J., Lindemann, S., and Schouten, C. (2008), 'Drivers of Change in the Democratic Republic of Congo: The Rise and Decline of the State and Challenges for Reconstruction', Working Paper No. 26, Crisis States Research Centre, London School of Economics, January.

PwC (2018), 'Congo, Democratic Republic: Corporate – Taxes on corporate income', PwC.

Reno, W. (2006), 'Congo: From State Collapse to "Absolutism", to State Failure', *Third World Quarterly*, 27 (1), 43–56.

- Richburg, K. B. (1991), 'Mobutu: A Rich Man in Poor Standing', *Washington Post*, 3 October.
- Stanley, H. M. (1878), *Through the Dark Continent* (London: Sampson Low, Marston, Searle & Rivington).
- Stearns, J. K. (2012), *Dancing in the Glory of Monsters* (New York: PublicAffairs).
- Trefon, T. (2009), 'Public Service Provision in a Failed State: Looking Beyond Predation in the Democratic Republic of Congo', *Review of African Political Economy*, 36 (119), 9–21.
- United Nations (1989), 'Report on the Rehabilitation of the Mauluku Steel Mill (Sosider), Zaire', United Nations Industrial Development Organization, PPD.112 (SPEC.), 21 March.
- van Reybrouck, D. (2015), *Congo: The Epic History of a People* (London: Harper Collins).
- Vansina, J. (2010), *Being Colonized: The Kuba Experience in Rural Congo, 1960–1880* (Madison: University of Wisconsin Press).
- Verhaegen, B., and Vale, M. (1993), 'The Temptation of Predatory Capitalism: Zaire Under Mobutuism', *International Journal of Political Economy*, 23 (1), 109–25.
- WHO (2018), *World Malaria Report 2018*, 19 November.
- World Bank (2018a), *Atlas of Sustainable Development Goals 2018: World Development Indicators* (Washington, DC: World Bank).
- World Bank (2018b), *Doing Business 2019* (Washington, DC: World Bank).
- Wrong, M. (2001), *In the Footsteps of Mr Kurtz: Living on the Brink of Disaster in the Congo* (London: Fourth Estate).
- Young, C., and Turner, T. (1985), *The Rise and Decline of the Zairian State* (Madison: University of Wisconsin Press).

فصل ۶: گلاسگو

یادداشت‌ها

گلاسگو، از بالا تا پایین: والپول تا والش

توصیف Daniel Defoe (1707) از زیبایی طبیعی گلاسگو مشهور است و Walpole (1878) نیز دستاوردهای صنعتی شهر را توضیح می‌دهد. بحث از «پدیده گلاسگو» در Walsh et al. (2010) است.

صحنه هنری گلاسگو، الکساندر رید و امپرسیونیست‌ها

صحبت از برتری هنر گلاسگو به هنر لندن از هرمان موتزیوس است، معماری آلمانی که در آغاز قرن بیستم وابسته فرهنگی و فنی سفارت آلمان در لندن بود و *Das englische Haus* را منتشر کرد. ن. ک: (1904) Muthesius. تأثیرگذاری رید در (2011) Fowle آمده است. سر ویلیام بورل همواره از رید خرید می‌کرد و او را عامل ایجاد عشق به هنر در اسکاتلند می‌دانست؛ بسیاری از تابلوهایشان هنوز در کلکسیون بورل است؛ ن. ک: (1997) Glasgow Museums.

«اولین‌های» گلاسگو: وات، کلونین، مترو

تاریخ فیزیک و علوم کاربردی در گلاسگو و کسب و کارهایی که کشفیات علمی پشتوانه‌شان بود (از جمله وات، کلونین، رانکین و جان برد) در (2006) Johnston توضیح داده شده‌اند. در باب تاریخ و نقش دانشگاه گلاسگو، ن. ک: (1909) Coutts و (2000) Moss et al. مترو گلاسگو، که در سال ۱۸۹۶ تأسیس شد، بعد از متروهای لندن و بوداپست راه‌اندازی شد، اما برای اولین بار از قطارهایی استفاده کرد که با سیم کشیده می‌شدند و منبعشان از اتاق موتور جداگانه‌ای تأمین می‌شد، این یعنی سفر بدون دود؛ ن. ک: (1997) Wright and MacLean.

ظهور و افول «آفازادگان ویرجینیا»

ظهور و افول «اربابان تنباکو» و تأثیرشان بر معماری مرکز گلاسگو در (1966) Nichol آمده است. تجارت تنباکو که بازرگانان گلاسگو به آن اشتغال داشتند در (1990) Devine تشریح شده است.

دوران اوج کشتی‌سازی گلاسگو

سرمایه‌گذاری در رودخانه و صنعت پشتوانه آن باعث شکل‌گیری یک ضرب‌المثل معروف محلی شده است: «کلاید گلاسگو را ساخت و گلاسگو کلاید را». اوج‌گیری کشتی‌سازی در گلاسگو با جزئیاتی دقیق در (1896) Bremmer توضیح داده شده است. تاریخ مدرنی در این باب را می‌توان در (2001) Walker خواند و در (2018) Smith نیز یک فصل به شکل‌گیری شهرت گلاسگو در ساخت کشتی‌های مستحکم اختصاص داده شده است.

اقتصاد شهری و اثرات تجمع

بحث مارشال درباره اقتصاد تجمع برگرفته از کتاب او تحت عنوان *Principles of Economics* (1890) است. برای مطالعه نمونه‌هایی جدید که از چهارچوب مارشال استفاده می‌کنند، ن. ک: (2012) Potter and Watts و (2015) Brinkman et al.

افول سریع کشتی سازی

تاریخ‌هایی که از افول کشتی‌سازی بریتانیا می‌نویسند معمولاً با کلاید آغاز می‌شوند و متمرکز بر آن هستند. افول سریع این صنعت و نقش دولت در مدیریت، یارانه‌دهی و نهایتاً افول کشتی‌سازی با جزئیات مفصلی در (Johnman and Murphy 2002) آمده است؛ شرح شخصی آخرین مدیر کشتی‌سازی استیون را می‌توان در (Stephen 2015) خواند. این نظریه که سنت پیشه‌وری در کشتی‌سازی‌های بریتانیا (فنونی که باعث می‌شد دستیابی به مزیت مقیاس دشوار باشد) در (Lorenz 1991) آمده است؛ همچنین ن. ک. (Burton 2013).

بریتانیا چشم به ژاپن دارد

نقش فعال دولت بریتانیا در افول صنعت کشتی‌سازی در (Connors 2009) تشریح شده است؛ مطالعه کشتی‌سازی‌های ژاپن، از جمله داده‌های بهره‌وری‌شان، در (Board of Trade 1965) منتشر شد. فقدان سرمایه‌گذاری از (Johnman and Murphy 2002) برگرفته شده است.

کمیسیون گِیدس، «کشتی‌سازان بالادست کلاید» (یوسی اس)؛ شکل‌گیری و افول آن

شکل‌گیری و تولیدات کمیسیون گِیدس در (Johnman and Murphy 2002) و (Connors 2009) توضیح داده شده است؛ گزارش آن نیز در (Board of Trade 1966) منتشر شده است. تاریخچه شکل‌گیری و ناکامی «تجربه» کشتی‌سازان بالادست کلاید را می‌توان در (Broadway 1976) خواند. تکه‌فیلم‌های از کشتی‌سازی‌های زمان یوسی اس را می‌توان در مستند *The Bowler and the Bunnet* به کارگردانی و روایتگری شان کانری دید که از انستیتو فیلم بریتانیا در دسترس است؛ ن. ک. (Connery 1967).

رفتارهای مرتبط با سلامتی

داده‌های مربوط به «رفتارهای مرتبط با سلامتی» (رژیم غذایی، مصرف دخانیات و فعالیت ورزشی) از Glasgow Center for Population Health و مکتوبات پژوهشگران آن گرفته شده‌اند؛ ن. ک. (GCPH 2008)، Whyte and Ajetunmobi (2012) و Dodds (2014). نقشه‌ها و داده‌های مربوط به محرومیت و نتایج سلامت در وب‌سایت GCPH در دسترس است؛ همچنین ن. ک. (Carstairs and Morris 1991).

خشونت و مواد مخدر

داده‌های مربوط به مرگ بر اثر مواد مخدر از سالنامه *Drug Deaths in Scotland* از National Records of Scotland (2018) برگرفته شده‌اند. آمار خودکشی نیز از NHS Scotland است.

دورکیم و خودکشی

نسخه فرانسوی اثر دورکیم (1897) Durkheim است؛ نخستین ترجمه انگلیسی در سال ۱۹۵۲ منتشر شد و نسخه جدیدتری از آن را می‌توان در (2002) Durkheim خواند. برای مطالعه زندگی‌نامه و آثار او، ن. ک: (1992) Lukes و برای بحث از اهمیت امروزی آثار او (از جمله اهمیت مفهوم «واقعیت‌های اجتماعی»)، مثلاً ن. ک: (2000) Berkman et al.

پاتنم، ایتالیا و سرمایه اجتماعی

شرح سفرها و تحقیقات پاتنم درباره سرمایه اجتماعی و دموکراسی در ایتالیا در Putnam (1993) آمده است؛ همچنین ن. ک: (1988) Pagden. بررسی صوری و ریاضیاتی این مفهوم در (1990) Coleman آمده است.

نقد چپ‌ها و راست‌ها از سرمایه اجتماعی

از انتقاداتی که اقتصاددانان از سرمایه اجتماعی کرده‌اند می‌توان به (1999) Arrow و Solow (2000) اشاره کرد. نمونه این استدلال که مفهوم سرمایه اجتماعی پشتوانه خط‌مشی‌های اقتصادی نولیبرال است در (2017) Ferragina and Arrigoni قابل مشاهده است.

جمعیت بیش‌ازحد و شرایط بد ساختمان‌های اشتراکی گلاسگو

پیوند میان شلوغی، فقر و بیماری در مطالعات مشهور همه‌گیرشناختی آمده است. ن. ک: (1844) Pulteney و (1844) Perry.

صندوق بهبود شهر، مری باربور و اعتصابات مستأجرها

تاریخ صندوق بهبود شهر، همراه با شرح نخستین مسکن‌های اجتماعی ساخته‌شده در گلاسگو، در (2003) Withey آمده است. برای اطلاعات مربوط به زنان گلاسگو، از جمله مری باربور و اعتصابات مستأجرها، ن. ک: (1993) King؛ همچنین ن. ک: فیلم مستند *Red Skirts* (1984) Woodley and Bellamy *on Clydeside*.

بروس، آبرکرامبی، اسپنس، رؤیا و ناکامی برنامه‌ریزی گلاسگو

دو طرح برای بازآرایی گلاسگو (1945) Bruce و (1949) Abercrombie and Matthew هستند. بخش زیادی از طرح بروس (از جمله تخریب مرکز تاریخی گلاسگو) به شدت رادیکال به شمار

می‌آید، اما ایده‌های آن تا دهه‌ها بر برنامه‌ریزی در گلاسگو تأثیر گذاشت. طرح آبرکرامبی («طرح منطقه‌ای کلاید ولی») به شدت تأثیرگذار بود. ن. ک: (Smith and Wannop (1985). این طرح‌ها در (Checkland (1976) نیز مورد بحث قرار گرفته‌اند.

پروژه «چهار گنده»: بلندپروازی و ناکامی

نقشه‌های جالب توجه محرومیت که وضعیت را در املاک چهار گنده نشان می‌دهند در Inquiry into Housing in Glasgow (1986) در دسترس‌اند. (Damer (1989) جزئیات مفصل، مصاحبه‌ها و نقدی از طرح مسکن‌سازی بین دو جنگ جهانی موسوم به مورپارک ارائه می‌دهد، در منطقه‌ای که به یکی از بدنام‌ترین مناطق گلاسگو تبدیل شد و لقب «کوچه شراب» گرفت. (Craig (2003) زندگی در درام‌چپل را توضیح می‌دهد و مشکلات ایسترهاوس در (CES (1985) بررسی می‌شود. مشکلات املاک پیرامونی همچنان ادامه دارند، این موضوع در (Garnham (2018) تشریح شده است.

تاریخ ساختمان‌های اشتراکی

درباب تاریخ ساختمان‌های اشتراکی، مبنای حقوقی‌شان، معماری و اثاثیه و تأثیرشان بر جامعه، به همراه نقشه‌ها، طرح‌ها و تصاویر، ن. ک: (Worsdall (1977). سه‌گانه Ralf Glasser به زندگی‌ای می‌پردازد که در گوربالز آغاز شد و اهمیت حفظ تشخیص در حین گروگذاری کالا در آن بحث می‌شود. ن. ک: (Glasser (1986).

ترانه‌ها و شعرها درباره زندگی در املاک پیرامونی

«Jeely Piece Song» از Adam MacNaughton درباره مشکلات کودکانی است که برای زندگی به ساختمان‌های مرتفع کسل‌میلک فرستاده می‌شوند.

مرگ بر اثر مواد مخدر و افزایش آمار ایدز در گلاسگو

آمار مرگ بر اثر مواد مخدر همچنان در اسکاتلند رو به افزایش بوده است و، در سال ۲۰۱۷، به بالاترین رقم خود از زمان شروع آمار نسبی رسید. آمار این مرگ‌ها در اسکاتلند به‌طور نامتناسبی بالاست و کوکائین تزریقی طی دو سال اخیر عامل مرگ‌های خیلی بیشتری بوده است. ن. ک: (National Records of Scotland (2018). درباب همه‌گیری ایدز که به همین موضوع مربوط است، ن. ک: (Ragonnet-Cronin et al. (2018).

منابع

- AAPSS (1897), 'Notes on Municipal Government', *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 9, 149–58.
- Abercrombie, P., and Matthew, R. H. (1949), *Clyde Valley Regional Plan 1946* (Edinburgh: His Majesty's Stationery Office).
- Arrow, K. (1999), 'Observations on Social Capital', in Dasgupta, P., and Serageldin, I. (eds.), *Social Capital: A Multifaceted Perspective* (Washington, DC: World Bank).
- Atkinson, R. (1999), *The Development and Decline of British Shipbuilding*.
- Barras, G. W. (1894), 'The Glasgow Building Regulations Act (1892)', *Proceedings of the Philosophical Society of Glasgow*, xxv, 155–69.
- Berkman, L. F., Glass, T., Brisette, I., and Seeman, T. E. (2000), 'From Social Integration to Health: Durkheim in the New Millennium', *Social Science and Medicine*, 51, 843–57.
- Board of Trade (1965), *Japanese Shipyards: A Report on the Visit of the Minister of State (Shipping) in January 1965*.
- (1966), *Shipbuilding Inquiry Committee 1965–1966 – Report* (London: HMSO), Cmnd. 2937.
- Bourdieu, P. (1986), 'The Forms of Capital', in Richardson, J. G. (ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (New York: Greenwood Press).
- Bremner, D. (1869), *The Industries of Scotland: Their Rise, Progress and Present Position* (Edinburgh: Adam and Charles Black).
- Brinkman, J., Coen-Pirani, D., and Sieg, H. (2015), 'Firm Dynamics in an Urban Economy', *International Economic Review*, 56 (4), 1135–64.
- Broadway, F. (1976), *Upper Clyde Shipbuilders – A Study of Government Intervention in Industry* (London: Centre for Policy Studies).
- Bruce, R. (1945), *The First Planning Report to Highways and the Planning Committee of the Corporation of the City of Glasgow*, 2 volumes (Glasgow).
- Burton, A. (2013), *The Rise and Fall of British Shipbuilding* (Stroud: The History Press).
- Carstairs, V., and Morris, R. (1991), *Deprivation and Health in Scotland* (Aberdeen: Aberdeen University Press).

- CES (1985), *Outer Estates in Britain: Easterhouse Case Study*, Paper 24 (London: Centre for Environmental Studies).
- Chadwick, E. (1842, reprinted 1965), *Report on the Sanitary Condition of the Labouring Population of Great Britain* (Edinburgh: University of Edinburgh Press).
- Checkland, S. (1976), *The Upas Tree – Glasgow 1875–1975* (Glasgow: University of Glasgow Press).
- Coleman, J. (1990), *Foundations of Social Theory* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press).
- Connery, S. [director] (1967), *The Bowler and the Bunnet*, available on BFI(2018)), *Tales from the Shipyard: Britain's Shipbuilding Heritage on Film*, DVD (London: BFI).
- Connors, D. P. (2009), *The Role of Government in the Decline of the British Shipbuilding Industry, 1945–1980*, PhD thesis, University of Glasgow.
- Coutts, J. (1909), *A History of the University of Glasgow from its Foundation in 1451 to 1909* (Glasgow: University of Glasgow Press).
- Couzin, J. (2003), *Radical Glasgow: A Skeletal Sketch of Glasgow's Radical Tradition* (Voline Press).
- Craig, A. (2003), *The Story of Drumchapel* (Glasgow: Allan Craig).
- Damer, S. (1989), *From Moorepark to 'Wine Alley': The Rise and Fall of a Glasgow Housing Scheme* (Edinburgh: Edinburgh University Press).
- Defoe, D. (1707), *A Tour Through the Whole Island of Great Britain*, Book XII.
- Devine, T. (1990), *The Tobacco Lords: A Study of the Tobacco Merchants of Glasgow and Their Trading Activities, c.1740–90* (Edinburgh: Edinburgh University Press).
- Dodds, S. (2014), *Ten Years of the GCPH: The Evidence and Implications*, Glasgow Centre for Population Health, October.
- Durkheim, Emile (1897), *Le suicide: étude de sociologie*.
- Durkheim, Emile (2002), *Suicide* [English translation] (London: Routledge Classics).
- Faley, J. (1990), *Up Oor Close – Memories of Domestic Life in Glasgow Tenements 1910–1945* (Oxford: White Cockade).
- Ferragina, E., and Arrigoni, A. (2017), 'The Rise and Fall of Social Capital: Requiem for a Theory?', *Political Studies Review*, 15 (3), 355–67.

- Fowle, F. (2011), *Van Gogh's Twin: The Scottish Art Dealer Alexander Reid* (Edinburgh: National Galleries of Scotland).
- Garnham, L. (2018), *Exploring Neighbourhood Change: Life, History, Policy and Health Inequality Across Glasgow*, Glasgow Centre for Population Health, December.
- Garvin, E., et al. (2012), 'More Than Just an Eyesore: Local Insights and Solutions on Vacant Land and Urban Health', *Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine*, 90 (3), 412–26.
- GCPH (2008), *A Community Health and Wellbeing Profile for East Glasgow*, Glasgow Centre for Population Health, February.
- Glasgow Museums (1997), *The Burrell Collection* (London: HarperCollins).
- Glasser, R. (1986), *Growing Up in the Gorbals* (London: Chatto & Windus).
- Hill S., and Gribben, C. (2017), *Suicide Statistics: Technical Paper*, Scottish Public Health Observatory, NHS Information Services (ISD), NHS Scotland.
- Inquiry into Housing in Glasgow* (1986), Glasgow District Council.
- Johnman, L., and Murphy, H. (2002), *British Shipbuilding and the State since 1918: A Political Economy of Decline* (Exeter: University of Exeter Press).
- Johnston, S. (2006), 'The Physical Tourist Physics in Glasgow: A Heritage Tour', *Physics in Perspective*, 8, 451–65.
- King, E. (1993), *The Hidden History of Glasgow's Women: The THENEW Factor*, (Edinburgh: Mainstream).
- Lorenz, E. H. (1991), *Economic Decline in Britain: The Shipbuilding Industry 1890–1970* (Oxford: Oxford University Press).
- Lukes, S. (1992), *Emile Durkheim: His Life and Work* (London: Penguin Books).
- McArthur, A., and Kingsley Long, H. (1956), *No Mean City* (Neville Spearman).
- MacFarlane, C. (2007), *The Real Gorbals Story* (Edinburgh: Mainstream).
- Marshall, A. (1890), *Principles of Economics* (London: Macmillan and Company).
- Morgan, A. (2010), 'Social Capital as a Health Asset for Young People's Health and Wellbeing', *Journal of Child and Adolescent Psychology*, S2,42–19 .
- Moss, M., Forbes Munro, J., and Trainor, R. H. (2000), *University, City and State: The University of Glasgow since 1870* (Edinburgh: Edinburgh University Press).

- Muthesius, H. (1904), *Das englische Haus* (Berlin: Ernst Wasmuth).
- National Records of Scotland (2018), *Drug Deaths in Scotland 2017*, 3 July.
- Nichol, N. (1966), *Glasgow and the Tobacco Lords* (London: Longmans).
- Pagden, A. (1988), 'The Destruction of Trust and Its Economic Consequences in the Case of Eighteenth-century Naples', in Gambetta, D. (ed.), *Trust: Making and Breaking Cooperative Relations* (Oxford: Blackwell).
- Perry, R., (1844), *Facts and Observations on the Sanitary State of Glasgow, Shewing the Connections Existing Between Poverty, Disease, and Crime* (Glasgow: Gartnaval Press).
- Peters, C. M. (1990), *Glasgow's Tobacco Lords: An Examination of Wealth Creators in the Eighteenth Century*, PhD thesis, University of Glasgow.
- Potter, A. and Watts, H. D. (2012), 'Revisiting Marshall's Agglomeration Economies: Technological Relatedness and the Evolution of the Sheffield Metals Cluster', *Regional Studies*, May.
- Pulteney, W. A. (1844), *Observations on the Epidemic Fever of MDCCCXLIII in Scotland and Its Connection with the Destitute Condition of the Poor* (Edinburgh: William Blackwood & Sons).
- Putnam, R. (1993), *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy* (Princeton: Princeton University Press).
- , with Leonardi, R., and Nanetti, R. (1993), *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy* (Princeton: Princeton University Press).
- Ragonnet-Cronin, M., with Jackson, C., Bradley-Stewart, A., Aitken, C., McAuley, A., Palmateer, N., Gunson, R., Goldberg, D., Milosevic, C., and Leigh Brown, A. J. (2018), 'Recent and Rapid Transmission of HIV Among People Who Inject Drugs in Scotland Revealed Through Phylogenetic Analysis', *Journal of Infectious Diseases*, 217 (12), 1875–82.
- Scottish Violence Reduction Unit (2018), 'SVRU Welcomes Formation of VRU in London', 18 September.
- Smith, C. (2018), *Coal, Steam and Ships: Engineering, Enterprise and Empire on the Nineteenth-century Seas* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Smith, R., and Wannop, U. (eds.) (1985), *Strategic Planning in Action: The Impact of the Clyde Valley Regional Plan 1946–1982*.

- Solow, R. M. (2000), 'Notes on Social Capital and Economic Performance', in Dasgupta, P., and Serageldin, I. (eds.), *Social Capital: A Multifaceted Perspective* (Washington, DC: World Bank).
- Stephen, A. M. M. (2015), *Stephen of Linthouse: A Shipbuilding Memoir 1983–1950* (Glasgow: IESIS).
- Valtorta, N. K., Kanaan, M., Gilbody, S., et al. (2016), 'Loneliness and Social Isolation as Risk Factors for Coronary Heart Disease and Stroke: Systematic Review and Meta-analysis of Longitudinal Observational Studies', *Heart*, 102, 1009–16.
- Wainwright, O. (2018), 'Charles Rennie Mackintosh: "He Was Doing Art Deco Before It Existed"', *Guardian*, 7 June.
- Walker, F. (2001), *The Song of the Clyde: A History of Clyde Shipbuilding* (Edinburgh: John Donald).
- Walpole, S. (1878), *A History of England from the Conclusion of the Great ar in 1815*.
- Walsh, D. (2016), *History, Politics and Vulnerability: Explaining Excess Mortality in Scotland and Glasgow*, Glasgow Centre for Population Health, May.
- , Bendel, N., Jones, R., and Hanlon, P. (2010), 'It's Not "Just Deprivation": Why Do Equally Deprived UK Cities Experience Different Health Outcomes?' *Public Health*, 124 (9), 487–5.
- , Taulbut, M., and Hanlon, P. (2008), *The Aftershock of Deindustrialisation Trends in Mortality in Scotland and Other Parts of Post-industrial Europe*, Glasgow Centre for Population Health and NHS Health Scotland, April.
- Whyte, B., and Ajetunmobi, T. (2012), *Still the 'Sick Man of Europe'?*, Glasgow Centre for Population Health, November.
- Withey, D. (2003), *The Glasgow City Improvement Trust: An Analysis of Its Genesis, Impact and Legacy, and an Inventory of Its Buildings, 1866–1910*, PhD thesis, University of St Andrews.
- Worsdall, F. (1977), *The Tenement – A Way of Life* (Edinburgh: Chambers).
- Woodley, J., and Bellamy, C. [directors] (1984), *Red Skirts on Clydeside*, Sheffield Film Co-op.
- Wright, J., and MacLean, I. (1997), *Circles Under the Clyde – A History of the Glasgow Underground* (Capital Transport Publishing).

فصل ۷: آکیتا یادداشت‌ها

شیگه آکی هینوهارا

شیگه آکی هینوهارا پزشکی بود که مرشد طول عمر در ژاپن شد و خودش در سال ۲۰۱۷ در ۱۰۵ سالگی درگذشت. او صدها کتاب نوشت از جمله *Living Long Living Good: Hinohara* (2006) که در ژاپن بسیار پرفروش شد. برای خواندن درباره زندگی او، ن.ک: Roberts (2017) و در باب تأثیر «هینوهارائیسیم»، ن.ک: Bando et al. (2017).

جمعیت‌شناسی ژاپن

داده‌های مربوط به جمعیت‌شناسی ژاپن از National Institute of Population and Social Security Research (IPSS) برگرفته شده‌اند. ن.ک: IPSS (2017a). در باب پیش‌بینی‌های سنی جمعیت شهری و منطقه‌ای، ن.ک: IPSS (2013). داده‌های مربوط به تعداد افراد صد سال به بالا با تقسیم‌بندی جنسیت در Japan's Health and Welfare Bureau for the Elderly (2017) در دسترس است.

امید به زندگی

امید به زندگی گروه‌های سنی ژاپنی در Life Tables ژاپن آمده است؛ ن.ک: Ministry of Health, Labour and Welfare (2015). بیش‌بینی‌های بلندمدت امید به زندگی برای کشورهای دیگر از World Population Prospect است. ن.ک: United Nations (2017).

مودیلیانی و برامبرگ: مدل چرخه زندگی

در باب خاستگاه مدل چرخه زندگی، ن.ک: Breit and Hirsch (2009). در باب دلالت‌ها و اهمیت این مدل، ن.ک: Deaton (2005).

مستمری

داده‌های تاریخی درباره مقدار مخارج تأمین اجتماعی در مقایسه با تمام هزینه‌های دولت در Ministry of Finance (2016) در دسترس است. در باب مشکلات پیری برای نظام مراقبت سلامت، ن.ک: Reich and Shibuya (2015).

خاندان نیاکانی در ژاپن؛ احترام به سالمندان

درباب مفاهیم «اویاکوکو» و «یه» در خاندان نیاکانی، ن.ک: (2011) Yoshimitsu. درباب تأثیر اصول مکتب کنفوسیوس بر نتایج اقتصادی (مثلاً فرهنگ سازمانی)، ن.ک: (1970) Nakane و (1992) Kumagai.

نابرابری میان نسلی

مرور جدیدی از برابری میان نسلی را می‌توان در (2013) Motoshige مشاهده کرد. مقاله‌ای متقدم درباره‌ی خطر اصلاحات نظام مستمری برای مفاهیم همبستگی ژاپن (2004) Takahashi است. درباب طرح‌های دولتی با هدف نزدیک کردن نسل‌ها، ن.ک: (2010) Larkin and Kaplan.

دو سامورایی

اودا نوبوناگا، زاده ۱۵۳۴، نقش مهمی در وحدت ژاپن داشت. این حاکم زیرک، که ایده‌پرداز اقتصادی هم بود، دشمنان و رقبای زیادی را از بین برد و در سال ۱۵۸۲، در ۴۷ سالگی، ترور شد. توکوگاوا یاسو، زاده ۱۵۴۳، یکی دیگر از متحدکنندگان ژاپن بود. او که در جنگ‌های زیادی حضور داشت به پیمان‌ها و جنگ‌پرهیزی‌هایش نیز شهرت داشت. او در سال ۱۶۱۶ در ۷۳ سالگی بر اثر مرگ طبیعی درگذشت. خاندان توکوگاوا تا ۲۵۰ سال بر ژاپن حکمرانی کرد. درباب متحدکنندگان ژاپن، ن.ک: (2018) Chaplin.

آمار خودکشی

درباب مشکلات خودکشی و افزایش نگران‌کننده آن در ژاپن، ن.ک: (2014) WHO. درباب آمار خودکشی در آکیتا و شیوع دغدغه‌های اقتصادی به عنوان عامل خودکشی، ن.ک: (2005) Fushimi et al. درباب مشکل خودکشی سالمندان در مناطق روستایی ژاپن، ن.ک: (2004) Traphagan.

مرگ در بی‌کسی

داده‌های مربوط به علل مرگ در Ministry of Health, Labour and Welfare (MHLW) بررسی شده‌اند. از تعداد دفعات وقوع «مرگ در بی‌کسی» آماری در دسترس نیست، اما برای بحث از این موضوع ن.ک: (Ministry of Health, Labour and Welfare (MHLW) برای تعدادی داده، ن.ک: (2014) Waterson and Tamura. درباب سرمایه اجتماعی، پیوستگی و تنهایی، ن.ک: (2014) Hommerich.

مناطق در حال ناپیدایی ژاپن: فوجیساتو و تسووانو

داده‌های مربوط به فوجیساتو را دهیار آنجا در قالب فیزیکی در اختیارم گذاشت؛ این داده‌ها در وبسایت کتاب حاضر در دسترس است: www.extremeeconomies.com. درباب ظهور مفهوم «پناهنده خرید»، ن.ک: Odagiri (2011).

داده‌های مربوط به تسووانو را نمایندگان این شهرک در قالب فیزیکی در اختیارم گذاشتند؛ برای عکس‌ها و داده‌های بیشتر، ن.ک: Barrett (2018).

بحران دمکراسی: انتخابات بدون رقیب

گزارش Hiroya (2014) بود که پیش‌بینی کرد بسیاری از روستاها در استان‌های ژندپیرشونده‌ای همچون آکیتا ناپدید می‌شوند؛ درباب بحران مشابه دولت محلی در مناطق روستایی ژاپن، ن.ک: Yoshida (2015) و Hijino (2018).

خانه‌های متروکه؛ آکیا

درباب افزایش شمار «خانه‌های متروکه» و پیامدهای این امر برای بازار کلی مسکن، ن.ک: Nozawa (2017)؛ برای عکس شهرک‌ها، کارخانه‌ها و جزایر متروکه، ن.ک: Meow (2015).

نیناگاوا و تئاتر طلایی سایاما

درباب نیناگاوا و تأثیر او در تئاتر ژاپن، ن.ک: Billington (2016).

قدرت مصرف‌کننده سالمند

اندازه جمعیت گروه‌های سنی سالمندان از IPSS (2017a) برگرفته شده است. درباب دلالت‌های مصرف‌کنندگان سالمند برای بازاریابی و طراحی محصول، ن.ک: Kohlbacher and Herstatt (2011). برای نمونه‌های دیگری از سالمندان ژاپنی که تفریحات بازنشستگی غیرسنتی را پیش می‌گیرند، ن.ک: Takahashi et al. (2011). درباب نقشی که مصرف‌کنندگان سالمند در برانگیزش انواع جدید محصول ایفا می‌کنند، ن.ک: Kumano (2015). درباب این نگرانی که نیروی کار پیر ممکن است به بهره‌وری کمتر (و تورم) بینجامد، ن.ک: Liu and Westelius (2016).

شغل‌های ۳ک

درباب مشکل شغل‌های غیرجذاب ۳ک و کمبود نیروی کار در ژاپن، ن.ک: Morikawa (2018).

درباب تأثیر این امر بر نظام پرستاری و نقش جبرانی روایات‌ها، ن. ک: (Ishiguro (2018)؛ دربای نیاز گسترده‌تر به روایات‌ها در ژاپن به علت کمبود نیروی کار، ن. ک: (Schneider et al. (2018).

پارو: اختراع، هزینه‌ها و تأثیر

پژوهش‌های روزافزونی درباره کاربرد پارو در محیط‌های بالینی صورت می‌گیرد؛ برای فواید بالقوه این روایات در زمینه اضطراب، استرس و درد، ن. ک: (Petersen et al. (2017) و درباب نتایج مربوط به افسردگی و مرادده اجتماعی، ن. ک: (Jøranson et al. (2016). بعضی از مطالعات فواید درمانی و بصرنگی روایات‌ها را مورد انتقاد قرار داده‌اند؛ ن. ک: (Mervin و Moyle et al. (2017) و Mervin et al. (2018).

مسابقه تا ۵۰

داده‌های مربوط به پیش‌بینی‌های پیری جمعیت در کشورهای دیگر از پایگاه داده‌های World Population Prospects از سازمان ملل متحد است؛ همچنین ن. ک: (United Nations (2017). پیش‌بینی‌های مربوط به سال ۲۰۵۰ در Pew Research (2014) بررسی شده‌اند. دربای چالش قریب‌الوقوع در کره و درس‌هایی که این کشور می‌تواند از ژاپن بیاموزد، ن. ک: (Zoli (2017). دربای این نگرانی که کشورها «پیش از آنکه ثروتمند شوند در خطر پیرشدن هستند»، ن. ک: (IMF (2017). بحث مفیدی درباره مشکل ایالات متحده با این مسئله را می‌توان در Poole and Wheelock (2005) مشاهده کرد؛ برای تأثیر مالی «خطر طول عمر» که اکنون در ژاپن جاری است، ن. ک: (IMF (2012).

منابع

- Allison, A. (2013), *Precairous Japan* (Durham, NC: Duke University Press).
- Bando, H., Yoshioka, A., Iwashimizu, Y., Iwashita, M., and Doba, N. (2017), 'Development of Primary Care, Lifestyle Disease and New Elderly Association (NEA) in Japan – Common Philosophy with Hinohara-ism', *Primary Health Care*, 7 (3).
- Barrett, B. (2018), 'When a Country's Towns and Villages Face Extinction', *The Conversation*, 14 January.
- Billington, M. (2016), 'Yukio Ninagawa', obituary, *Guardian*, 16 May.
- Breit, W., and Hirsch, B. T. (2009), *Lives of the Laureates: Twenty-three Nobel Economists* (Cambridge: MIT Press).

- Chaplin, D. (2018), *Sengoku Jidai. Nobunaga, Hideyoshi, and Ieyasu: Three Unifiers of Japan* (CreateSpace Independent Publishing).
- Coulmas, F. (2008), *Population Decline and Ageing in Japan – The Social Consequences* (Abingdon: Routledge Contemporary Japan).
- Deaton, A. (2005), 'Franco Modigliani and the Life Cycle Theory of Consumption', Lecture, March.
- Fushimi M., Sugawara, J., and Shimizu, T. (2005), 'Suicide Patterns and Characteristics in Akita, Japan', *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 59 (3), 296–302.
- Gratton, L., and Scott, A. (2016), *The 100-Year Life: Living and Working in an Age of Longevity* (London: Bloomsbury Information).
- Health and Welfare Bureau for the Elderly (2017), 'Hyakusai Korei-sha ni taisuru Shukujō oyobi Kinen-hin no zotei ni tsuite' (About the Celebration and Souvenir for Centenarians).
- Hijino, K. L. V. (2018), 'Japan's Shrinking Democracy: Proposals for Reviving Local Assemblies', *Nippon*, 16 May.
- Hinohara, S., (2006), *Living Long, Living Good*.
- Hiroya, M. (2014), 'The Decline of Regional Cities: A Horrendous Simulation – Regional Cities Will Disappear by 2040, A Polarized Society will Emerge', *Discuss Japan*, Japan Foreign Policy Forum, No. 18, Politics, 20 January.
- Hommerich, C. (2014), 'Feeling Disconnected: Exploring the Relationship Between Different Forms of Social Capital and Civic Engagement in Japan', *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 26.
- IMF (2012), 'The Financial Impact of Longevity Risk', *Global Financial Stability Report*, April (Washington, DC: IMF).
- (2017), *Asia and Pacific: Preparing for Choppy Seas*, Regional Economic Outlook, April (Washington, DC: IMF).
- IPSS (2013), *Regional Population Projection for Japan: 2010–2040* (Tokyo: National Institute of Population and Social Security Research).
- (2017a), *Selected Demographic Indicators for Japan* (Tokyo: National Institute of Population and Social Security Research).
- (2017b), *Population Projection for Japan: 2016–2065* (Tokyo: National

Institute of Population and Social Security Research).

Ishiguro, N. (2018), 'Care Robots in Japanese Elderly Care: Cultural Values in Focus', in Christensen, K., and Pilling, D., *The Routledge Handbook of Social Care Work Around the World* (London: Routledge).

Japan Times (2017), 'After One-year Hiatus, Akita Again Has Highest Suicide Rate in Japan', 23 May.

Jøranson, N., Pedersen, I., Rokstad, A. M., and Amodt, G. (2016), 'Group Activity with Paro in Nursing Homes: Systematic Investigation of Behaviors in Participants', *International Psychogeriatrics*, 28, 1345–54.

Keynes, J. M. (1937, reprinted 1978), 'Some Economic Consequences of a Declining Population', *Population and Development Review*, 4 (3), 517–23.

Kohlbacher, F., and Herstatt, C. (eds.) (2011), *The Silver Market Phenomenon – Marketing and Innovation in the Aging Society* (Berlin: Springer).

Kumagai, F. (1992), 'Research on the Family in Japan', in *The Changing Family in Asia* (Bangkok: UNESCO).

Kumano, H. (2015), 'Aging Consumers Reshaping Japanese Market: Consumption Patterns of Japan's Elderly', *Nippon*, 25 November.

Larkin, E., and Kaplan, M. S. (2010), 'Intergenerational Relationships at the Center: Finding Shared Meaning from Programs in the US and Japan', *YC Young Children*, 65 (3), 88–94.

Liu, Y., and Westelius, N. (2016), 'The Impact of Demographics on Productivity and Inflation in Japan', IMF Working Paper, WP/16/237, December.

Meow, J. (2015), *Abandoned Japan* (Paris: Jonglez).

Ministry of Finance (2016), *Public Finance Statistics Book: FY2017 Draft Budget* (Tokyo: Ministry of Finance).

Ministry of Health, Labour and Welfare (2011), *Creating a Welfare Society Where Elderly and Other People Can Be Active and Comfortable* (Tokyo: Ministry of Health, Labour and Welfare).

———— (2015), *The 22nd Life Tables* (Tokyo: Ministry of Health, Labour and Welfare).

Mervin, M., et al. (2018), 'The Cost-effectiveness of Using PARO, a Therapeutic Robotic Seal, to Reduce Agitation and Medication Use in Dementia: Findings from

a Cluster-randomized Controlled Trial', *Journal of the American Medical Directors Association*, 19 (7), 619–22.

Morikawa, M. (2018), 'Labor Shortage Beginning to Erode the Quality of Services: Hidden Inflation' (Toyko: Research Institute of Economy, Trade and Industry).

Motoshige, I. (ed.) (2013), *Public Pensions and Intergenerational Equity*, NIRA Policy Review No. 59 (Tokyo: National Institute for Research Advancement (NIRA)).

Moyle, W., et al. (2017), 'Use of a Robotic Seal as a Therapeutic Tool to Improve Dementia Symptoms: A Cluster-randomized Controlled Trial', *Journal of the American Medical Directors Association*, 18 (9), 766–73.

Nakane, C. (1970), *Japanese Society* (Berkeley: University of California Press).

Nozawa, C. (2017), 'Vacant Houses Are Undermining Tokyo', *Discuss Japan*, Japan Foreign Policy Forum, No. 41, Society, 11 September.

Odagiri, T. (2011), 'Rural Regeneration in Japan', Centre for Rural Economy Research Report, Research Report 56 (Newcastle: CRE).

Petersen, S., Houston, S., Qin, H., et al. (2017), 'The Utilization of Robotic Pets in Dementia Care', *Journal of Alzheimer's Disease*, 55, 569–74.

Pew Research (2014), *Attitudes About Aging: A Global Perspective*, Pew Research Center, 30 January.

Poole, W. and Wheelock, D. C. (2005), 'The Real Population Problem: Too Few Working, Too Many Retired', *Regional Economist*, Federal Reserve Bank of St Louis, April.

Reich, M., and Shibuya, K. (2015), 'The Future of Japan's Health System – Sustaining Good Health with Equity at Low Cost', *New England Journal of Medicine*, 373, 1793–97.

Roberts, S. (2017), 'Dr Shigeaki Hinohara, Longevity Expert, Dies at (or Lives to) 105', *New York Times*, 25 July.

Satsuki, K. (2010), *Nature's Embrace: Japan's Aging Urbanites and New Death Rites* (Honolulu: University of Hawaii Press).

Schneider, T., Hong, G. H, and Le, A. V. (2018), 'Land of the Rising Robots', *Finance and Development*, 55 (2), IMF.

Statistical Handbook of Japan 2018 (2018), (Tokyo: Statistics Bureau, Ministry of Internal Affairs and Communications).

Takahashi, K., Tokoro, M., and Hatano, G. (2011), 'Successful Aging through

Participation in Social Activities Among Senior Citizens: Becoming Photographers,' in Matsumoto, Y. (ed.), *Faces of Aging: The Lived Experiences of the Elderly in Japan* (Stanford: Stanford University Press).

Takahashi, M. (2004), 'The Social Solidarity Manifested in Japan's Pension Reforms,' *Shimane Journal of Policy Studies*, 8, 125-42.

Traphagan, J. W. (2004), 'Interpretations of Elder Suicide, Stress, and Dependency Among Rural Japanese,' *Ethnology*, 43 (4), 315-29.

Ueno, C. (2009), *The Modern Family in Japan: Its Rise and Fall* (Melbourne: Trans Pacific Press).

United Nations (2017), *World Population Prospects: The 2017 Revision, Key Findings and Advance Tables*, ESA/P/WP/248 (New York: United Nations).

Wakabayashi, M., and Horioka, C. Y. (2006), 'Is the Eldest Son Different? The Residential Choice of Siblings in Japan,' October, NBER Working Paper No. w12655.

Waterson, H., and Tamura, K. (2014), 'Social Isolation and Local Government: The Japanese Experience' (London: Japan Local Government Centre).

WHO (2014), *Preventing Suicide: A Global Imperative* (Geneva: World Health Organization).

Yoshida, R. (2015), 'Vanishing Communities Find Themselves Facing Shortage of Leaders,' *Japan Times*, 24 April.

Yoshimitsu, K. (2011), *Japanese Moral Education Past and Present* (Cranbury, NJ: Associated University Presses).

Zoli, E. (2017), *Korea's Challenges Ahead - Lessons from Japan Experience*, IMF Working Paper WP/17/2, January.

فصل ۸: تالین

یادداشت‌ها

واسیلی لئونتیف

نقل قول ابتدای فصل در صفحه ۲۶۳ برگرفته از جستاری تحت عنوان «ماشین‌ها و انسان» است که واسیلی لئونتیف، اقتصاددان هاروارد، برای پرونده اختصاصی کنترل خودکار ماشین‌ها در *Scientific American* به چاپ رسانده بود؛ ن.ک: (Leontief 1952).

دو نگرانی درباب فناوری: بیکاری و دودستگی

درباب این خطر که پیشرفت فناوریانه موجب بیکاری انبوه می‌شود، ن. ک: Leontief و Keynes (1930) و (1952) و برای بررسی تاریخ این نگرانی‌ها، ن. ک: Mokyr et al. (2015). پیش‌بینی ۳۰ درصد خودکارسازی (۴۴ درصد برای کارگران کم‌مهارت) از PwC (2018) است؛ همچنین برای گزارش مؤسسه بروکینگز دربارهٔ ایالات متحده، ن. ک: Muro et al. (2019). برای بحث‌های جدید دربارهٔ «دودستگی دیجیتال» یا شکل‌گیری «مستندان دیجیتال» جدید، ن. ک: World Bank (2016) و OECD (2018). نگرانی‌های متقدم دربارهٔ دودستگی دیجیتال در ایالات متحده در Fina (1995, 1998) مطرح شده است.

دستاوردهای دیجیتال استونی: مالیات، نظام سیاسی، دولت الکترونیک

برای تاریخ‌ها و وقایع «جامعه دیجیتال» استونی، ن. ک وب‌سایت دولت: www.e-estonia.com. برای برنامه بلندمدت دولت، ن. ک: Ministry of Economic Affairs and Communications (2013) و State Electoral Office of Estonia (2017). داده‌های مربوط به میزان مشارکت در انتخابات در وب‌سایت ادارهٔ انتخابات در دسترس است: www.valimised.ee/en.

اقتصاد تحت حکومت شوروی

برای تأثیر اقتصادی نظام شوروی، از جمله ظهور کشاورزی غیرقانونی در واکنش به کمبود غذا، ن. ک: Misiunas and Taagepera (1993)؛ درباب اشتراکی‌سازی مزارع، ن. ک: Jaska (1952).

اوج‌گیری استونی

برای مرور «اوج‌گیری» استونی در اواسط دههٔ ۱۹۹۰، ن. ک: Almi (1996) و برای شرح «معجزه اقتصادی» به قلم یکی از معمارانش، ن. ک: Laar (2007). درباب اصلاحات کلی‌تری که استونی در بستر دیگر اقتصادهای پسا شوروی تجربه کرد، ن. ک: Roaf et al. (2014). ارقام ۲۰۱۸ از وب‌سایت Statistics Estonia برگرفته شده‌اند: www.stat.ee.

ایکس ژود

ایکس ژود را غالباً «ستون فقرات» استونی الکترونیک می‌دانند. اسم آن در سال ۲۰۱۸ به «ایکس‌تی» تغییر کرد و اطلاعات مربوط به کاربرد و وضعیتش را می‌توان به صورت زنده در این وب‌سایت پیگیر شد: www.x-tee.ee/factsheets/EE/#eng. درباب نقش این سیستم در امکان کنترل شخصی داده‌های خصوصی، ن. ک: Priisalu and Ottis (2017)؛ درباب کاربرد سیستم توسط شرکت‌های بخش خصوصی، ن. ک: Paide et al. (2018).

لجستیک و بازار کار

داده‌های مربوط به حمل‌ونقل و لجستیک در بازار کار از Bureau of Labor Statistics، Estonia و Office for National Statistics (ایالات متحده) و Office for National Statistics (بریتانیا) برگرفته شده‌اند.

انقلاب کشاورزی متقدم

درباب اهمیت نوآوری در محصولات کشاورزی و نحوه گسترش این ایده‌ها در بریتانیا، ن.ک: Overton (1985)؛ درباب پیشرفت شیوه‌های پرورش احشام توسط رابرت بیک‌ول، ن.ک: Wykes (2004)؛ درباب اهمیتی ماشینی‌سازی کشاورزی و تبلیغ تغییرات توسط کشاورزان، ن.ک: Fox and Butlin (eds.) (1979). برای پژوهش‌ها و داده‌های جدید درباب شدت نوآوری در بریتانیای قرن هفدهم، ن.ک: Ang et al. (2013)؛ برای برآورد بهره‌وری کشاورزی، ن.ک: Apostolides et al. (2008). درباب اینکه بهبود بهره‌وری کشاورزی چگونه به رشد جمعیت در بریتانیا بهره رساند، ن.ک: Overton (1996).

شورش‌های سوئینگ

شرح کلاسیک واکنش کارگران کشاورزی بریتانیا به ماشینی‌سازی کار در مزرعه کتاب *Captain Swing* به قلم Hobsbawm and Rude (1968) است. برای شرحی جدیدتر از اعمال خشونت در این دوره، ن.ک: Griffin (2010).

انقلاب صنعتی

درباب نقش اسپینینگ جنی در انقلاب صنعتی، ن.ک: Allen (2007). درباب تاریخ نوآوری پنبه و جایگاه بریتانیا در بستر تولید پنبه در هند و چین، ن.ک: Riello (2013).

افول اشتغال تولیدی

تغییر در اشتغال ایالات متحده از Bureau of Labor Statistics است؛ برای مرور ۱۰۰ ساله ایالات متحده، ن.ک: Ghanbari and McCall (2016).

آرتور ساموئل و خاستگاه هوش مصنوعی

درباب خاستگاه و تحولات متقدم هوش مصنوعی، ن.ک: Nilsson (2009). مقاله اولیه به قلم آرتور ساموئل درباب یادگیری ماشین و بازی چکرز Samuel (1959) است؛ برای مرور کوتاه

بهره‌رسانی ساموئل، ن. ک: (McCarthy and Feigenbaum (1990). برای جایگاه هوش مصنوعی و روایات‌ها در تاریخ کلی‌تر «تحولات فناورانه»، ن. ک: (Ayres (1989).

چیپ کامپیوتری و قانون مور

استدلال اولیه قانون مور در Moore (1965) طرح شده است. درباب کاهش اخیر سرعت پیشرفت چیپ‌ها، ن. ک: (Waldrop (2016 و درباره اینکه انواع جدید چیپ چگونه باعث ادامه پیشرفت موری می‌شوند، ن. ک: (Simonite (2016).

ناروا

برای مطالعه جایگاه ویژه و تاریخ ناروا در استونی، ن. ک: (Smith (2002؛ درباب نگرانی‌های مربوط به اهمیت ژئوپلیتیک ناروا و احتمال حمله روسیه، ن. ک: (Trimbach and O'Lear (2015).

استونیایی‌های روس تبار

درباب تاریخ و تعداد مهاجران روس ساکن استونی، ن. ک: (Sakkeus (1994؛ درباب نقش خط‌مشی شوروی، ن. ک: (Kahk and Tarvel (1997. برای درآمدی بر چالش‌های پیش رو، ن. ک: (Kooort (2014؛ برای برآورد تفکیک بازار کار و تأثیر آن بر بیکاری و دستمزد، ن. ک: (Saar (2017) and Helemae. تحقیقات جدیدتر هم‌آمیزی را از طریق رفتارهای اجتماعی مختلفی همچون فرزندپروری و حضور در مدرسه بررسی می‌کنند؛ ن. ک: (Puur et al. (2017؛ برای تصویری جهانی از مردم بی‌سرزمین، ن. ک: (UNHCR (2016. داده‌های معاصر درباب پیشینه قومی استونیایی‌ها از Statistics Estonia برگرفته شده است.

آمار اقتصادی استونی: اشتغال، بازار کار، مشارکت، دستمزد

داده‌های مربوط به عملکرد اخیر بازار کار استونی از Statistics Estonia برگرفته شده است؛ ن. ک: (Vannas (2018).

تأثیر کارت شناسایی، چالش‌های کارآفرینان و شهروندی الکترونیک

برای شرح پروژه شهروندی الکترونیک توسط معمارانش، ن. ک: (Kotka et al. (2015 و برای نقشه‌های مربوط به توسعه سیستم شهروندی الکترونیک، ن. ک: (Korjus (2018. برای پژوهش‌های مستقل، ن. ک: (Tammppuu and Masso (2018).

موانع زبانی در استونی

استونی از زبان‌های اورالی است و با فنلاندی و مجاری خویشاوندی دارد. روسی زبانی اسلاوی و از شاخه هندواروپایی است و به انگلیسی قرابت بیشتری دارد تا به استونیایی. بعضی‌ها معتقدند همین امر یکی از دلایلی بود که باعث شد، در دوران اشغالگری شوروی، با استونیایی‌ها رفتاری به مراتب خشن‌تر از اهالی لتونی و لیتوانی داشته باشند، دو کشوری که زبانشان به روسی نزدیک‌تر است. درباب نقش بازار کار در اختلاط قومیت‌ها، ن. ک: (Saar and Helemae (2017) و بحث (Kruusvall (2015).

کشورهای الگوگیرنده از استونی

درباب استفاده کشورهای دیگر از پروژه دولت دیجیتال استونی، ن. ک: www.e-estonia.ee. مثلاً، در مورد کانادا، ن. ک: (Thomson (2019).

جدیدترین مطالب درباره خطر بیکاری

برای تحقیقات جدید درباره جایگاه روایات‌ها در محل کار، ن. ک: Graetz and Michaels (2015). درباب تمایل به بزرگ‌نمایی خطر بیکاری و عدم پیش‌بینی انواع جدید اشتغال، ن. ک: (Mokyr et al. (2015).

منابع

- Allen, R. C. (2007), 'The Industrial Revolution in Miniature: The Spinning Jenny in Britain, France, and India', Economics Series Working Papers 375, University of Oxford, Department of Economics.
- Almi, P. (1996), 'Estonia's Economy Takes Off', *Unitas*, 68, 16-18.
- Ang, J. B., Banerjee, R., and Madsen, J. B. (2013), 'Innovation and productivity Advances in British Agriculture: 1620-1850', *Southern Economic Journal*, 80 (1), 162-86.
- Apostolides, A., Broadberry, S., Campbell, B., Overton, M., and van Leeuwen, B. (2008), 'English Agricultural Output and Labour Productivity 1250-1850, Some Preliminary Estimates', Mimeo, University of Exeter.
- Ashton, T. (1948), *The Industrial Revolution 1760-1830* (London: Oxford University Press).
- Ayres, R. U. (1989), *Technological Transformation and Long Waves*, International Institute for Applied Systems Analysis, Research Report 89-1.

- Baburin, A., Lai, T., and Leinsalu M., 'Avoidable Mortality in Estonia: Exploring the Differences in Life Expectancy Between Estonians and Non-Estonians in 2005–2007', *Public Health*, 125, 754–62.
- Brynjolfsson, E., and McAfee, A. (2012), *Race Against the Machine: How the Digital Revolution is Accelerating* (Digital Frontier Press).
- Chambers, J. D., and Mingay, G. E. (1966), *The Agricultural Revolution 1750–1850* (London: B. T. Batsford).
- Clark, G. (2002), *The Agricultural Revolution and the Industrial Revolution*, Working Paper, University of California, Davis.
- (2005), 'The Condition of the Working Class in England, 1209–2004', *Journal of Political Economy*, 113, 1307–40.
- Deane, P. (1969), *The First Industrial Revolution* (Cambridge: Cambridge University Press).
- FINA (1995), *Falling Through the Net: A Survey of the 'Have Nots' in Rural and Urban America*, National Telecommunications and Information Administration, United States Department of Commerce, July.
- FINA (1998), *Falling Through the Net II: New Data on the Digital Divide*, National Telecommunications and Information Administration, United States Department of Commerce, July.
- Fox, H., and Butlin, R. (eds.) (1979), *Change in the Countryside*, Institute of British Geographers (Oxford: Alden Press).
- Ghanbari, L., and McCall, M. (2016), 'Current Employment Statistics Survey: 100 Years of Employment, Hours, and Earnings', *BLS Monthly Labor Review: August 2016*, US Bureau of Labor Statistics.
- Graetz, G., and Michaels, G. (2015), 'Robots at Work', *Centre for Economic Performance Discussion Paper No. 1335*, March.
- Griffin, C. (2010), 'The Violent Captain Swing?', *Past & Present*, 209, 149–180.
- Hobsbawm, E., and Rudé, G. (1968), *Captain Swing* (London: Lawrence & Wishart).
- Jaska, E. (1952), 'The Results of Collectivization of Estonian Agriculture', *Land Economics*, 28 (3), 212–17.
- Kahk, J., and Tarvel, E. (1997), *An Economic History of the Baltic Countries* (Stockholm: Almqvist & Wiksell International).

- Kattel, R. and Mergel, I. (2018), *Estonia's Digital Transformation: Mission Mystique and the Hiding Hand*, UCL Institute for Innovation and Public Purpose Working Paper Series (IIPP WP 2018-09).
- Keynes, J. M. (1930), 'Economic Possibilities for Our Grandchildren', in *Essays in Persuasion* (1963) (New York: W. W. Norton & Co.).
- Koort, K. (2014), 'The Russians of Estonia: Twenty Years After', *World Affairs*, July/August.
- Korjus, K. (ed.) (2018), *E-Residency 2.0, White Paper*.
- Kotka, T., Alvarez del Castillo, C. I. V., and Korjus, K. (2015), 'Estonian e-Residency: Redefining the Nation-state in the Digital Era', Cyber Studies Programme Working Paper No. 3, University of Oxford, September.
- Kruusvall, J. (2015), *Rahvussuhted. Eesti ühiskonna integratsiooni monitooring. Uuringu aruanne*.
- Laar, M. (2007), 'The Estonian Economic Miracle', *Heritage Foundation*, 7 August.
- Lebergott, S. (1966), 'Labor Force and Employment, 1800–1960', in Brady, D. S. (ed.), *Output, Employment, and Productivity in the United States after 1800* (Cambridge, Mass.: NBER).
- Leontief, W. (1952), 'Machines and Man', *Scientific American*, 187 (3), 150–60.
- McCarthy, J., and Feigenbaum, E. (1990), 'In Memoriam: Arthur Samuel and Machine Learning', *AI Magazine*, 11 (3), 10–11.
- Ministry of Culture (2014), *The Strategy of Integration and Social Cohesion in Estonia, 'Integrating Estonia 2020'*.
- Ministry of Economic Affairs and Communications (2013), *Digital Agenda 2020 for Estonia*.
- Misiunas, R., and Taagepera, R. (1993), *The Baltic States: The Years of Dependence, 1940–90* (Berkeley: University of California Press).
- Mokyr, J., Vickers, C., and Ziebarth, N. (2015), 'The History of Technological Anxiety and the Future of Economic Growth: Is This Time Different?', *Journal of Economic Perspectives*, 29 (3), 31–50.
- Moore, G. E. (1965), 'Cramming More Components on to Integrated Circuits', *Electronics*, April, 114–17.
- Muro, M., Maxim, R., and Whiton, J. (2019), 'Automation and Artificial Intelligence: How Machines Are Affecting People and Places', Report, Brookings Institution, 24 January.

- Nilsson, N. (2009), *The Quest for Artificial Intelligence* (Cambridge: Cambridge University Press).
- OECD (2018), 'Bridging the Rural Digital Divide', OECD Digital Economy Papers, No. 265 (Paris: OECD).
- Overton, M. (1985), 'The Diffusion of Agricultural Innovations in Early Modern England: Turnips and Clover in Norfolk and Suffolk, 1580– 1740', *Transactions of the Institute of British Geographers*, 10 (2), 205– 221.
- (1996), *Agricultural Revolution in England: The Transformation of the Agrarian Economy 1500–1850* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Paide, K., Pappel, I., Vainsalu, H., and Draheim, D. (2018), 'On the Systematic Exploitation of the Estonian Data Exchange Layer X-Road for Strengthening Public-Private Partnerships', in *Proceedings of the 11th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance, ICEGOV'18*, April.
- Priisalu, J., and Ottis, R. (2017), 'Personal Control of Privacy and Data: Estonian Experience', *Health Technology*, 7, 441.
- Puur, A., Rahn, L., Abuladze, L., Sakkeus, L., and Zakharov, S. (2017), 'Childbearing Among First- and Second-generation Russians in Estonia Against the Background of the Sending and Host Countries', *Demographic Research*, 35, 1209–54.
- PwC (2018), 'How Will Automation Impact Jobs?', *Economics: Insights*, February.
- Riello, G. (2013), *Cotton: The Fabric that Made the Modern World* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Roaf, J., Atoyan, R., Joshi, B., and Krogulski, K. (2014), '25 Years of Transition: Post-communist Europe and the IMF', *Regional Economic Issues Special Report*, IMF, October.
- Saar, E., and Helemäe, J. (2017), 'Ethnic Segregation in the Estonian Labour Market', in *Estonian Human Development Report 2016/2017*.
- Sakkeus, L. (1994), 'The Baltic States', in Ardittis, S. (ed.), *The Politics of East–West Migration* (New York: St Martin's Press).
- Samuel, A. L. (1959), 'Some Studies in Machine Learning Using the Game of Checkers', *IBM Journal*, 3 (3), 211–29.
- Simonite, T. (2016), 'A \$2 Billion Chip to Accelerate Artificial Intelligence', *MIT Technology Review*, 5 April.

- Smith, D. (2002), 'Narva Region Within the Estonian Republic. From Autonomism to Accommodation?', *Regional & Federal Studies*, 12 (2), 89–110.
- State Electoral Office of Estonia (2017), 'General Framework of Electronic Voting and Implementation Thereof at National Elections in Estonia', Document: IVXV-ÜK-1.0, 20 June.
- Study of Social Groups in Integration: Summary and Policy Suggestions* (2013), (Tallinn: Tallinn University IISS).
- Tamppuu, P., and Masso, A. (2018), 'Welcome to the Virtual State: Estonian e-Residency and the Digitalised State as a Commodity', *European Journal of Cultural Studies*, 1–18.
- Thomson, S. (2019), "'It's Got Us Very Intrigued": MPs to Study How Canada Can Learn From "Digitally Advanced" Estonia', *National Post*, 13 January.
- Trimbach, D., and O'Lear, S. (2015), 'Russians in Estonia: Is Narva the next Crimea?', *Eurasian Geography and Economics*, 56 (5), 493–504.
- UNHCR (2016), *Ending Statelessness Within 10 Years*, Special Report.
- Vannas, Ü. (2018), 'Employment Rate at Record High in 2017', *Quarterly Bulletin of Statistics Estonia*, 7 June.
- Waldrop, M. (2016), 'The Chips Are Down for Moore's Law', *Nature*, 9 February.
- World Bank (2016), *World Development Report 2016: Digital Dividends* (Washington, DC: World Bank).
- Wykes, D. (2004), 'Robert Bakewell (1725–1795) of Dishley: Farmer and Livestock Improver', *Agricultural History Review*, 52 (1), 38–55.---

فصل ۹: سانتیاگو

یادداشت‌ها

شیلی، پیش‌تاز مسیر نابرابری جهانی

داده‌های تاریخی درباره نابرابری در شیلی از (2010) Ffrench-Davis و (2012) Solimano برگرفته شده‌اند؛ روندهای میان‌کشوری از OECD و *World Inequality Report 2018* برگرفته شده‌اند. در میان کشورهای تازه توسعه یافته، مکزیک نمونه دیگر نابرابری شدید است و در طی سال‌های اخیر برای جایگاه نابرابرترین کشور عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی با شیلی در رقابت بوده است.

سیاست همسایه خوب، اداره همکاری بین‌المللی (آی‌سی‌ای) و طرح تبادل دانشجو شیکاگو پرزیدنت روزولت در نخستین سخنرانی معارفه خود سیاست همسایه خوب را مطرح کرد و آن را در سخنرانی‌های بعدی بیشتر بسط و تفصیل داد؛ (Roosevelt (1933, 1936). خاستگاه و کارکرد اداره همکاری بین‌المللی (آی‌سی‌ای) و طرح تبادل دانشجو شیکاگو-شیلی که به دنبال آمد به تفصیل در (Valdes (1995 بررسی شده است. فلسفه و اهداف آی‌سی‌ای در اواسط دهه ۱۹۵۰ را مدیر این اداره در (Stokes (1956 طرح کرده است. نمونه‌های آی‌سی‌ای در سراسر قاره آمریکا در (ICA (1959 آمده‌اند.

فریدمن و هاربرگر، و تأثیرشان بر پسران شیکاگویی

یکی از زیربناهای مهم تفکر مکتب شیکاگو جستار هنری سیمونز تحت عنوان «طرحی مثبت برای بازار آزاد» است که در (Simons (1947 به چاپ رسیده است. برای مرور تفکر شیکاگویی، ن.ک: (Miller (1962) و (Reder (1982). برای درآمدی بر فریدمن، ن.ک کتاب او تحت عنوان (Capitalism and Freedom (1982a). برای شرح تحصیلات پسران شیکاگویی و تأثیرشان، ن.ک: (Valdes (1995). مستند جدید *Chicago Boys* دارای تکه فیلم‌هایی از مردان جوان در شیکاگو و مصاحبه‌هایی امروزی است؛ ن.ک: (Fuentes and Valdeavellano (2015).

طرح اقتصادی سالوادور آلنده

طرح اقتصادی آلنده و نتایج آن در فاصله سال‌های ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۳ به تفصیل در (Larrain and Meller (1990 بررسی شده‌اند. درباب ملی‌سازی صنعت مس، ن.ک: (Fleming (1973).

نقض حقوق بشر در دوران حکومت پینوشه

تحقیقات اولیه شیلی درباره نقض حقوق بشر در دوران رژیم پینوشه در سال ۱۹۹۱ منتشر شد و به Rettig Report مشهور است؛ ن.ک: (Weissbrodt and Fraser (1992). گزارش‌های رسمی بعدی در سال‌های ۲۰۰۴، ۲۰۰۵ و ۲۰۱۱ تخطی‌های بیشتری را نشان داد. تمام این اطلاعات در یک موزه اختصاصی (موسئو دلا مموریا) در سانتیاگو به نمایش گذاشته شده است. خلاصه دخالت سازمان سیا در کودتای پینوشه، مرگ آلنده و نقض حقوق بشر در (CIA (2000 منتشر شده است.

«ال لدریو»: «پاره‌آجر»

ال لدریورا یک اندیشکده شیلیایی دوباره منتشر کرد؛ ن.ک: (CEP (1992). برای نقدی متقدم بر این «آزمایش نابهنجار» ن.ک: (Ffrench-Davis (1983).

معجزه شیلی

موفقیت اولیه لیبرال‌سازی صنعت در (Ffrench-Davis (2010 طرح شده است؛ درباب رفع ممنوعیت‌های تجارت، همچنین ن.ک: (Corbo (1997). مفهوم «معجزه» شیلی از مقاله‌ای در نیوزویک است؛ ن.ک: (Friedman (1982b. برای نمونه تحسین از شیلی و ترغیب دیگر کشورها به پیروی از آن، ن.ک: (World Bank (1999؛ و برای سیاست‌های «مثال‌زدنی» شیلی، ن.ک: (Brookings (2009).

کاهش فقر

برای آمار مربوط به کاهش فقر، ن.ک: (Altimir (2001 و (Ffrench-Davis (2010؛ برای این استدلال که آمار رسمی بر فقر پنهان سرپوش می‌گذارند، ن.ک: (Solimano (2012).

نابرابری درآمد و رشد

درباب پایداری مشکل فقر و افزایش مشکل نابرابری در شیلی، ن.ک: (Ffrench-Davis (2010 و (Solimano (2012). برای خلاصه استدلال‌ها مبنی بر اینکه نتایج توسعه و رشد شیلی به اکثریت شهروندان نمی‌رسد، ن.ک: (COHA (2011. درباب تاب‌آوری نابرابری در سانتیاگو، ن.ک: (Fernandez et al. (2016).

برابری فرصت‌ها

برای اهمیت برابری فرصت‌ها در طرح پسران شیکاگویی، ن.ک: (CEP (1992. برای اطلاعات درباره رشد چشمگیر تعداد دانشگاه‌ها و درآمدی بر بستر تحصیلات در شیلی، ن.ک: (Arango et al. (2016).

تحصیلات و تبعیض

سیستم پرداخت مشترک دولتی - خصوصی به شدت مجادله‌انگیز است؛ ن.ک: (Bellei (2008). برای خلاصه تحقیقات درباره یافته‌های مهم، ن.ک: (COHA (2008). همچنین ن.ک: (Hsieh and Urquiola (2006). البته برخی همچنان حامی این سیستم‌اند: (Chumacero et al. (2016. پیشینه‌ای روشن درباره سیستم رقابت کوپن ارائه می‌دهد و استدلال می‌کند که این سیستم نتایج مثبتی در بر دارد. درباب تبعیض اقتصادی و مسکونی، ن.ک: (Montero and Vargas (2012). درباب هزینه درس‌های دانشگاه و نرخ ترک تحصیل، ن.ک: (Arango et al. (2016).

جورجو جکسون، انقلاب پنگوئن‌ها، «زمستان شیلی»

درباب تظاهرات سال ۲۰۰۶ (انقلاب پنگوئن‌ها)، ن. ک: Chovanec and Benitez (2008); و درباب تظاهرات سال ۲۰۱۱ («زمستان شیلی») ن. ک: Bellei and Cabalin (2013) و Vallejo (2016). فشار برای تحصیلات رایگان در کالج که به دنبال آمد، ن. ک: Delisle and Bernasconi (2018). برای گزارش درباب تأثیر جورجو جکسون و فرنته آمپلیو («جبهه وسیع»)، ن. ک: Mander (2017). برای نمونه‌ای از فلسفه جدیدی که آقای جکسون از تأثیرگذاری آن یاد می‌کند، ن. ک: Han (2017).

رسوایی‌های رقابت

درباب تباری داروسازها، ن. ک: FNE (2012); برای رسوایی‌های رقابت و تمرکز بالا در صنایع مختلف شیلی، ن. ک: OECD (2010).

دودستگی‌ها در سانتیاگو، زیرساخت اجتماعی و امنیت شخصی

شواهد مبنی بر پیوند میان زیرساخت‌های اجتماعی‌ای که به مردم اجازه هم‌آمیزی می‌دهد (از جمله کتابخانه‌ها و پارک‌ها) در Klinenberg (2018) مطرح شده است. درباب احساس همبستگی اجتماعی، بی‌اعتمادی میان فردی و ناامنی شخصی، ن. ک: Dammert (2012); و درباب ظهور صنعت امنیت شخصی، ن. ک: Abelson (2006). درباب پیوند میان سرمایه اجتماعی و تندرستی، ن. ک: Riumallo-Herl et al. (2014).

آینده؛ دنیای نابرابر

درباب عوامل رشد نابرابری، ن. ک: OECD (2011) و *World Inequality Report 2018*. درباب حرکت به سوی شهرنشینی، ن. ک: United Nations (2018) و درباب نابرابری شهری، ن. ک: OECD (2018).

منابع

- Abelson, A. (2006), 'Private Security in Chile. An Agenda for the Public Security Ministry', Security and Citizenship Programme, FLACSOChile, August.
- Altimir, O. (2001), 'Long-term Trends of Poverty in Latin American Countries', *Estudios de Economía*, 28 (1), 115-55.
- Arango, M., Evans, S., and Quadri, Z. (2016), *Education Reform in Chile: Designing a Fairer, Better Higher Education System*, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, Princeton University, viewed 18 January 2019.

- Bellei, C. (2008), 'The Private–Public School Controversy: The Case of Chile', in Chakrabarti, R., and Peterson, P. E. (eds.), *School Choice International: Exploring Public–Private Partnerships* (Cambridge, Mass.: MIT Press).
- , and Cabalin, C. (2013), 'Chilean Student Movements: Sustained Struggle to Transform a Market-oriented Educational System', *Current Issues in Comparative Education*, 15 (2), 108–23.
- Brookings (2009), 'The IMF's Outlook for Latin America and the Caribbean: Stronger Fundamental Outlook', Washington, DC, 21 May.
- CEP (1992), *'El Ladrillo': Bases de la Política Económica del Gobierno Militar Chileno*, (Santiago: Centro de Estudios Públicos).
- Chovanec, D. M., and Benitez, A. (2008), 'The Penguin Revolution in Chile: Exploring Intergenerational Learning in Social Movements', *Journal of Contemporary Issues in Education*, 3 (1), 39–57.
- Chumacero, R., Gallegos Mardones, J., and Paredes, R. D. (2016), 'Competition Pressures and Academic Performance in Chile', *Estudios de Economía*, 43 (2), 217–32.
- CIA (2000), *CIA Activities in Chile*, Central Intelligence Agency, 18 September.
- COHA (2008), *The Failings of Chile's Education System: Institutionalized Inequality and a Preference for the Affluent*, Council on Hemispheric Affairs, 30 July.
- (2011), *The Inequality Behind Chile's Prosperity*, Council on Hemispheric Affairs, 23 November.
- Corbo, V. (1997), 'Trade Reform and Uniform Import Tariffs: The Chilean Experience', *American Economic Review*, 87 (2), 73–7.
- Dammert, L. (2012), *Citizen Security and Social Cohesion in Latin America* (Barcelona: URB-AL III).
- Delisle, J., and Bernasconi, A. (2018), 'Lessons from Chile's Transition to Free College', *Evidence Speaks Reports*, 2 (43).
- Díaz, J., Lüders, R. and Wagner, G. (2016), *Chile 1810 – 2010. La República en cifras. Historical statistics* (Santiago: Ediciones Universidad Católica de Chile).
- Fernández, I. C., Manuel-Navarrete, D., and Torres-Salinas, R. (2016), 'Breaking Resilient Patterns of Inequality in Santiago de Chile: Challenges to Navigate Towards a More Sustainable City', *Sustainability*, 8 (8), 820.

- Ffrench-Davis, R. (1983), 'The Monetarist Experiment in Chile: A Critical Survey', *World Development*, 11 (11), 905–26.
- (2010), *Economic Reforms in Chile - From Dictatorship to Democracy* (London: Palgrave Macmillan).
- Fleming, J. (1973), 'The Nationalization of Chile's Large Copper Companies in Contemporary Interstate Relations', *Villanova Law Review*, 18 (4), 593–647.
- FNE (2012), *Competition Issues in the Distribution of Pharmaceuticals*, OECD Global Forum on Competition, 7 January 2014, La Fiscalía Nacional Económica.
- Foxley, A. (2004), 'Successes and Failures in Poverty Eradication: Chile', Working Paper 30806, 1 May.
- Friedman, M. (1982a), *Capitalism and Freedom* (Chicago: University of Chicago Press).
- (1982b), 'Free Markets and the Generals', *Newsweek*, 25 January.
- Fuentes, C., and Valdeavellano, R. (2015), *Chicago Boys*, CNTV, November.
- Han, B.-C. (2017), *Psychopolitics: Neoliberalism and New Technologies of Power* (London: Verso).
- Hsieh, C., and Urquiola, M. (2006), 'The Effects of Generalized School Choice on Achievement and Stratification: Evidence from Chile's Voucher Program', *Journal of Public Economics*, 90, 1481.
- ICA (1959), *Working with People: Examples of US Technical Assistance* (Washington, DC: International Cooperation Administration).
- Klinenberg, E. (2018), *Palaces for the People: How Social Infrastructure Can Help Fight Inequality, Polarization, and the Decline of Civic Life* (London: Bodley Head).
- Larrain, F., and Meller, P. (1990), 'The Socialist-Populist Chilean Experience, 1970–1973', in Dornbusch, R., and Edwards, S. (eds.), *The Macroeconomics of Populism in Latin America* (Chicago: University of Chicago Press).
- Mander, B. (2017), 'Leftwing Bloc Upends Chile's Traditional Balance of Power', *Financial Times*, 24 November.
- Miller, H. L. (1962), 'On the "Chicago School of Economics"', *Journal of Political Economy*, 70 (1), 64–9.
- Montero, R., and Vargas, M. (2012), *Economic Residential Segregation Effects on Educational Achievements: The Case of Chile*.

- OECD (2010), *OECD Economic Surveys: Chile* (Paris: OECD).
- (2011), *Divided We Stand – Why Inequality Keeps Rising* (Paris: OECD).
- (2018), *Divided Cities: Understanding Intra-urban Inequalities* (Paris: OECD).
- Reder, M. W. (1982), 'Chicago Economics: Permanence and Change', *Journal of Economic Literature*, 20 (1), 1–38.
- Riumallo-Herl, C., Kawachi, I., and Avendano, M. (2014), 'Social Capital, Mental Health and Biomarkers in Chile: Assessing the Effects of Social Capital in a Middle-income Country', *Social Science & Medicine*, 105C, 47–58.
- Roosevelt, F. D. (1933), First Inaugural Address, 4 March.
- (1936), Address at Chautauqua, 14 August.
- Sanhueza, C., and Mayer, R. (2011), 'Top Incomes in Chile Using 50 Years of Household Surveys: 1957–2007', *Estudios de Economía*, 38 (1), 169–93.
- Simons, H. C. (1947), *Economic Policy for a Free Society* (Chicago: University of Chicago).
- Solimano, A. (2012), *Chile and the Neoliberal Trap – The Post-Pinochet Era* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Stokes, J. M. (1956), 'The International Cooperation Administration', *World Affairs*, 119 (2), 35–37.
- United Nations (2018), *World Urbanisation Prospects – Key Facts* (New York: United Nations).
- Valdés, J. G. (1995), *Pinochet's Economists: The Chicago School of Economics in Chile* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Vallejo, C. (2016), 'On Public Education in Chile', *OECD Yearbook 2016* (Paris: OECD).
- Weissbrodt, D., and Fraser, P. (1992), 'Report of the Chilean National Commission on Truth and Reconciliation', *Human Rights Quarterly*, 14 (4), 601–22.
- Winn, P. (ed.) (2004), *Victims of the Chilean Miracle – Workers and Neoliberalism in the Pinochet Era, 1973–2002* (Durham, NC: Duke University Press).
- World Bank (1999), *Chile: Recent Policy Lessons and Emerging Challenges* (Washington, DC: World Bank).
- World Inequality Report 2018*, World Inequality Lab., Paris School of Economics.

نمایه

اردوگاه‌های پناهندگان ۵۰، ۵۱، ۵۴، ۷۸، ۸۵، ۱۸۳، ۳۴۸	آبرکرامبی، سر پاتریک ۲۱۵، ۴۰۱، ۴۰۲
اسپانیا ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۴۶، ۲۲۳، ۲۳۲، ۲۳۶، ۲۵۴، ۳۴۴	آرژانتین ۱۱۸، ۱۵۴، ۳۰۵، ۳۱۶
اسپایس (ماريجوانای صنعتی) ۳۸۲، ۳۸۳	آرک‌رایت، ریچارد ۲۸۰
اسپینینگ جتی ۲۸۲، ۲۸۸، ۴۱۷	آرول، سر ویلیام ۲۰۱
استارشیپ تکنولوژی ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۸۲، ۲۹۴	آکیتا، ژاپن ۱۵، ۲۲۱-۲۲۶، ۲۳۲-۲۳۷، ۲۳۵
استنلی، هنری مورتون ۱۵۸، ۱۵۹، ۳۹۲	۲۳۸، ۲۴۶-۲۴۴، ۲۴۸-۲۵۰، ۲۵۸-۲۶۱
استنی‌فورت، دیزی ۲۷۸	۲۶۶، ۲۷۸، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۳۸، ۳۴۴، ۳۵۰، ۳۶۱
استونی شوروی ۲۶۸-۲۷۰، ۲۸۵	۳۶۲، ۳۶۹، ۳۷۰، ۴۰۸-۴۱۰
استونیایی‌های روس تبار ۴۱۸	آلمان ۸۴، ۱۶۶، ۱۹۰، ۱۹۷، ۲۰۶، ۲۳۲، ۲۳۶، ۲۵۹
اسکاتلند ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۴۷، ۱۸۷، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۶	۲۶۱، ۳۰۶، ۳۹۲، ۳۹۹
۲۰۲-۲۰۴، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۹۹، ۴۰۲	آلنده، سالوادور ۳۰۹-۳۱۱، ۳۱۴-۳۱۶، ۳۳۸، ۴۲۴
اسکایپ ۲۶۶، ۲۷۶	آمار حبس، ایالات متحده آمریکا ۸۴، ۸۶
ال‌لدریو، ن.ک: پسران شیکاگویی ۳۱۵، ۳۱۶	آنگولا (ندامتگاه لوئیزیانا) ۸۴، ۸۵، ۸۷-۹۷، ۹۹-۱۰۴
۳۱۸، ۴۲۴	۱۱۰، ۱۱۲، ۱۸۱، ۳۵۶، ۳۸۰-۳۸۲
اعتماد ۲۹، ۵۰، ۱۳۰، ۱۴۷، ۱۵۸، ۱۸۴، ۲۰۷، ۲۱۰، ۲۱۳	آنگولا: ملت کنگو ۹۱، ۳۸۱
۲۳۲، ۲۶۰، ۲۷۳، ۳۳۶، ۳۳۸، ۳۴۲، ۳۴۴	آنگولایت ۸۸، ۳۵۵، ۳۸۰
اقتصاد غیررسمی ۶۵، ۷۹، ۸۵، ۱۰۹، ۱۵۲، ۱۷۳، ۱۷۸	اتحادیه بین‌المللی آفریقا (آی‌ای‌ای) ۱۵۸
۱۸۰، ۱۸۳، ۲۱۶، ۲۴۴، ۳۱۱، ۳۴۷، ۳۵۶، ۳۹۴	اثرات جانبی ۱۳۹، ۱۹۳، ۱۹۴، ۲۰۰، ۳۴۷
اقتصادهای زیرزمینی ۳۴۵، ۳۵۶	اختراعات ۲۸۰، ۲۹۷
اقتصادهای غیررسمی ۱۰۱، ۱۳۰، ۱۳۱	اخلاق کنفوسیوسی ۲۳۰
امید به زندگی ۱۴۲، ۱۴۴، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۲۴، ۲۲۶-۲۲۸	اداره همکاری بین‌المللی (آی‌سی‌ای) ۳۰۷، ۴۲۴
۲۵۹، ۴۰۸	اردوگاه پناهندگان ازرق ۸۵

بریتانیا ۱۲، ۱۴، ۲۵، ۳۳، ۳۴، ۴۳، ۵۴، ۸۴، ۹۴، ۹۹، ۱۰۴،
 ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۳۳، ۱۲۹، ۱۴۲، ۱۴۷، ۱۵۸، ۱۸۷-۱۸۹،
 ۱۹۱، ۱۹۴، ۱۹۷-۱۹۹، ۲۰۱، ۲۰۳، ۲۰۸، ۲۱۰، ۲۱۳-۲۱۵،
 ۲۱۸، ۲۲۳، ۲۳۲، ۲۳۶، ۲۴۲، ۲۴۵، ۲۶۵، ۲۶۹،
 ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۵، ۲۷۷-۲۷۹، ۲۸۱، ۲۹۲، ۳۲۴،
 ۳۴۹، ۳۸۱-۳۸۳، ۳۸۶، ۳۹۲، ۴۰۰، ۴۱۷،
 بزرگراه پان امریکن ۱۱۹، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۶، ۱۴۸، ۳۵۷،
 ۳۸۶
 بلاک باستر ویدئو ۱۰۶
 بندل، کینشاسا ۱۵۴، ۱۷۲
 بورلند، فرانسیس: تاریخچه دارین ۱۱۵
 بون، اِنابیرین ۲۱۳
 بیکاری ۱۲۵، ۱۲۸، ۱۵۲، ۱۸۹، ۲۰۱-۲۰۳، ۲۶۵،
 ۲۸۷-۲۸۹، ۲۹۳، ۲۹۷، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۱۰، ۳۱۱،
 ۳۱۶، ۳۲۱، ۳۷۸، ۳۹۱، ۴۱۶، ۴۱۸، ۴۱۹

پ

پاتنم، رابرت ۲۰۶-۲۰۸، ۲۱۲، ۲۱۳، ۳۵۰، ۴۰۱
 پارک ملی دارین ۱۳۴، ۱۴۱
 پاناما ۱۱۵، ۱۱۷-۱۲۰، ۱۲۳-۱۲۷، ۱۲۹، ۱۳۴، ۱۳۵،
 ۱۳۷-۱۴۱، ۱۴۳، ۱۴۵، ۳۸۷-۳۸۹
 پتی، ویلیام ۳۷۴، ۳۷۵
 پرتغال ۹۱، ۲۲۳، ۲۳۶، ۲۴۰، ۲۴۳، ۲۴۸، ۲۵۴،
 ۲۶۱، ۳۰۵، ۳۴۴، ۳۸۱، ۳۹۲
 پسران شیکاگویی ۳۰۷-۳۱۰، ۳۱۴، ۳۱۵-۳۱۹،
 ۳۲۴، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۲-۳۳۴، ۳۳۸، ۳۴۰،
 ۳۴۱، ۴۲۴، ۴۲۵
 پینوشه، ژنرال آگوستین ۳۱۱، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۸،
 ۳۳۷، ۴۲۴
 پینیه‌را، سیاستین ۳۲۳

ت

تاب‌آوری ۹-۱۱، ۱۳-۱۵، ۱۷، ۲۱، ۲۳، ۲۶، ۳۰، ۳۹،
 ۴۲، ۴۴، ۴۶، ۸۶، ۱۱۷، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۵۶، ۱۸۰،
 ۲۶۰، ۳۰۶، ۳۴۰، ۳۴۷-۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۴۲۵
 تاکاهاشی، کیوشی ۲۴۶، ۲۴۵

انزوا، «پدیده گلاسگو» ۷۵، ۸۸، ۱۲۶، ۲۱۶، ۲۱۷
 انقلاب پنگوئن‌ها ۳۳۲، ۴۲۶
 اوبر ۶۵، ۲۷۶، ۳۲۴
 اوستروم، الینور ۱۳۱-۱۳۶، ۱۴۶، ۲۴۵، ۳۸۸، ۴۱۰
 اوکده‌گاوا، ساچیکو ۲۴۴
 ایالات متحده ۳۴، ۶۲، ۸۳، ۸۴، ۸۹، ۹۱، ۹۲، ۱۰۰،
 ۱۴۲، ۱۴۴، ۱۴۸، ۱۶۱، ۲۲۳، ۲۳۲، ۲۳۶، ۲۴۲،
 ۲۶۵، ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۸، ۲۹۳، ۳۰۶،
 ۳۰۷، ۳۰۹، ۳۴۴، ۳۵۶، ۳۷۴، ۳۸۰، ۳۸۱،
 ۳۸۸، ۳۹۳، ۴۱۱، ۴۱۶، ۴۱۷
 ایتالیا ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۳، ۲۲۳، ۲۳۰، ۲۳۲،
 ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۳، ۲۶۱، ۳۵۰، ۴۰۱
 اینوفیس ۲۵۷
 ائتلاف فرنته آمپلیو ۳۳۲، ۴۲۶

ب

باخو چیکیتو، پاناما ۱۱۵-۱۱۷، ۱۱۹، ۱۴۲، ۱۴۵، ۱۴۸
 باربور، مری ۲۱۴، ۴۰۱
 بازارها ۸۰، ۱۳۰، ۱۴۷، ۲۶۱، ۳۱۰، ۳۲۹، ۳۳۴-۳۳۶،
 ۳۴۲، ۳۴۶، ۳۴۷
 بازارهای آزاد ۱۳۶، ۱۸۴، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۵
 بالدس، ساموئل ۱۳۸
 باندا آچه ۲۱، ۲۴-۲۶، ۲۹، ۳۱، ۳۵، ۳۸، ۴۰، ۴۱
 ۴۳، ۴۵، ۴۷، ۳۷۳
 باندودو، کنگو ۱۷۴
 بانک جهانی ۱۶۳، ۳۱۷، ۳۱۹
 بانک‌ها ۲۹، ۳۰، ۱۳۹، ۳۱۵
 بایه‌خو، کامیلا ۳۳۲
 بچه‌های قاچاقچی ۵۴، ۵۵
 برداران میشلن ۱۵۹
 برزاویل، کنگو ۱۵۲، ۱۸۴، ۱۸۵
 برامبرگ، ریچارد ۲۲۷، ۴۰۸
 برج‌های مسکونی ۲۱۵
 برده‌داری ۹۱، ۹۴، ۱۵۹، ۳۹۲
 برزیل: جمعیت روبه‌پیری ۲۲۳
 بروس، رابرت ۲۱۵، ۴۰۱

جان بوید دانلویپ ۱۵۹	تالین ۱۵، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۶، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۲-۲۷۷، ۲۷۹
جزایر ادویه ۲۵	۲۸۲-۲۸۷، ۲۹۳-۲۹۶، ۲۹۸، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۵
جزیره طلایی ۱۲۲	۳۰۶، ۳۳۸، ۳۴۴، ۳۵۰، ۳۶۳، ۳۶۴، ۴۱۵
جکسون، جورجو ۸۴، ۹۰، ۱۰۳، ۳۳۲-۳۳۴، ۴۲۶	تالین، هری ۲۹۲، ۲۹۷، ۲۹۸
جمعیت ۲۲، ۲۴، ۵۲، ۵۷، ۶۵، ۸۴، ۱۰۰، ۱۲۳، ۱۳۰، ۱۳۲-۱۳۶، ۱۴۰، ۱۴۶، ۱۵۷، ۱۶۰، ۱۸۹، ۱۹۲، ۲۰۲، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۲۳، ۲۲۵، ۲۳۵-۲۳۹، ۲۴۸، ۲۵۴، ۲۵۸-۲۶۰، ۲۶۸، ۲۷۸، ۲۸۴، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۹۸، ۳۰۵، ۳۳۷، ۳۴۴، ۳۷۵، ۳۷۷، ۳۸۰، ۳۸۷، ۴۰۱، ۴۰۸، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۷	تایلند ۲۳، ۱۵۴، ۲۲۳
جندی، محمد ۶۲-۶۴، ۷۹	تجارت ۲۴، ۲۵، ۳۲، ۳۸، ۴۳، ۴۴، ۴۶، ۴۷، ۵۱، ۷۳، ۸۰، ۸۱، ۸۵، ۸۶، ۹۱، ۹۵، ۹۹، ۱۰۸-۱۱۲، ۱۱۵، ۱۱۸، ۱۱۹-۱۲۰، ۱۲۲، ۱۲۶، ۱۳۰-۱۳۲، ۱۳۴، ۱۳۸، ۱۴۳، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۵۳، ۱۵۶-۱۵۹، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸-۱۸۷، ۱۸۴، ۱۸۳، ۱۸۱، ۱۸۰، ۱۹۱، ۱۹۳، ۱۹۵، ۱۹۷، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۱۶، ۲۸۱، ۳۱۵-۳۱۷، ۳۳۹، ۳۳۸، ۳۴۵-۳۴۸، ۳۵۱، ۳۹۴، ۳۹۹، ۴۲۵
جونز، ویلیام استنلی ۸۳، ۹۷، ۹۸، ۱۰۸، ۳۸۲	تجارت عاج ۱۵۹
چاقی ۸۹، ۳۲۳، ۳۴۱، ۳۸۱	تحصیل ۴۰، ۷۶، ۸۰، ۱۳۶، ۱۴۲، ۱۵۹، ۲۸۹، ۳۲۸
چریک‌های فارک ۱۴۱	۳۲۹، ۳۴۲، ۴۲۵
چسترتون، جرج لاول ۸۵، ۳۸۰	تحصیلات ۴۳، ۱۷۵، ۱۷۹، ۲۷۱، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۴، ۳۲۶-۴۲۴، ۳۳۱، ۳۳۳، ۳۴۱، ۳۴۴
حاکمیت بر خود ۱۳۳	ترکیه ۳۶، ۶۶، ۱۵۴، ۱۹۱، ۲۲۳
حداقل دستمزد ۱۰۳، ۳۱۰، ۳۲۱، ۳۲۲	تشیس‌کندی، فلیکس ۱۶۳
حذوه، دانیال ۳۳۷، ۳۴۶	تناوب کشت ۲۹۳
حقوق بگیران، بازنشسته ۲۸۸	تیناکو ۸۵، ۹۴، ۱۰۰، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۹، ۱۶۵، ۱۹۱، ۲۰۲، ۲۱۴، ۳۹۹
خانواده‌گرایی غیراخلاقی ۲۰۷، ۲۱۳	تنگه ملاکا ۲۵، ۳۳، ۴۳، ۴۷
خانواده کایلا ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۷۱، ۱۸۳، ۳۹۵	توافق‌نامه صلح کلمبیا (۲۰۱۶) ۱۱۹
خدمات دولت الکترونیک ۲۹۸، ۲۶۶	توربل، سوئیس: حفظ جنگل‌ها ۱۳۲، ۳۸۸
خصوصی‌سازی ۱۷۹، ۳۱۵، ۳۲۹، ۳۴۱، ۳۹۴	تولید ناخالص داخلی ۳۴، ۱۶۳، ۱۸۳، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۹۲، ۳۳۰، ۳۴۱، ۳۴۷، ۳۷۴، ۳۹۱
خودکارسازی و ازدست‌دادن شغل؛ هم‌چنین ن.ک: فناوری ۲۴۸، ۲۶۵، ۲۷۵-۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۱	تومایا، بویچی ۲۴۶
۲۸۸-۲۹۹، ۳۰۱، ۴۱۶	ثروت ۱۳، ۱۹، ۲۵، ۳۴، ۴۶، ۸۳، ۱۱۷، ۱۲۰، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۵۳، ۲۲۸، ۳۰۴، ۳۴۳، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰
خودکشی ۱۴۲، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۵، ۲۲۲، ۲۳۴-۲۳۶، ۲۴۷، ۲۵۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۹	۳۹۵، ۳۵۱

ز	د
زعتری، اردوگاه پناهندگان سوری ۱۳، ۴۹-۸۱، ۹۴، ۹۶، ۱۰۹، ۱۷۳، ۱۸۳، ۳۲۲، ۳۴۵، ۳۴۸، ۳۴۹	داده‌های شخصی ۲۷۳
۳۷۸، ۳۷۷، ۳۷۰، ۳۵۴	داعل، سوریه: پناهندگان ۵۰
زمستان شیلی ۳۳۲، ۴۲۶	دامپیر، ویلیام ۱۲۱، ۱۲۲، ۳۸۶
زمین‌ساخت‌های صفحه‌ای ۲۱	دانش‌آموزان / دانشجویان ۸۹، ۲۳۰، ۲۶۰، ۲۹۶
زیرساخت دیجیتال، استونی ۲۷۲	۳۳۲-۳۲۵، ۳۱۹، ۳۰۹، ۳۰۸
ژئیر ۱۶۲، ۱۶۵-۶۷، ۱۶۹، ۳۹۳، ۳۹۴	دانشگاه کمبریج ۳۴، ۱۹۲
ژکامین ۱۶۶	دانشگاه‌ها ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۳۱، ۴۲۵
	درختان چوب بلسان ۱۱۷، ۱۲۸، ۱۳۶
	درختان ساج ۱۳۹، ۱۴۰، ۳۸۸
س	درعا: و جنگ داخلی سوریه ۵۲، ۶۵
ساختمان‌های اشتراکی، گلاسگو ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۳	دکان‌های گرویداری ۲۱۲
۴۰۲، ۴۰۱، ۲۴۹	دلان ارز ۱۷۷
سازمان تجارت جهانی ۳۱۷	دمکراسی الکترونیک (استونی) ۲۹۰-۳۰۱
سازمان جهانی بهداشت ۷۱، ۲۲۴، ۲۲۵	دودستگی دیجیتال ۲۶۵، ۲۹۵، ۴۱۶
سازمان ملل متحد ۵۲، ۴۱۱	دوران آلوده ۳۱۶
سازمان همکاری و توسعه اقتصادی ۳۰۵، ۳۳۰	دورکیم، امیل: خودکشی ۲۰۵
۴۲۳، ۳۴۱، ۳۳۱	
ساموئل، آرتور ۱۲۹، ۱۳۷، ۱۹۶، ۲۸۲، ۴۱۷، ۴۱۸	ر
سانتیاگو ۱۵، ۳۰۳-۳۰۹، ۳۱۲-۳۱۴، ۳۱۶، ۳۱۸-۳۳۴	رد ژود استیت، گلاسگو ۲۱۵
۳۳۶-۳۳۲، ۳۴۴، ۳۴۶، ۳۵۰، ۳۶۳، ۳۷۰	رقابت آیویات ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۷۳، ۲۷۶، ۲۸۹، ۲۹۰
۴۲۳-۴۲۴	۲۹۲، ۲۹۷
سرمایه اجتماعی ۲۰۷، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۳، ۳۳۸، ۳۴۰	رکود بزرگ ۳۴
۴۲۶، ۴۰۹، ۴۰۱، ۳۵۰، ۳۴۹	رژد، رایت ۲۷۳، ۲۷۹، ۲۸۹، ۲۹۷، ۲۹۸
سرمایه انسانی ۴۶، ۴۷، ۳۱۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۷۵	رویات پارو ۲۵۵، ۲۵۶
سرویس سلامت ملی ۲۰۴، ۲۱۳	رویات پپر ۲۵۷
سريلانکا ۲۵، ۵۷	رویاتیک / رویات‌ها ۲۵۴، ۲۶۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۸۱
سکونتگاه داگهالی، کنیا ۵۳، ۵۴	۲۸۲، ۲۸۸، ۲۹۴، ۲۹۹، ۳۰۱، ۳۴۴، ۳۶۳، ۴۱۱
سوپرمارکت‌ها ۵۶، ۶۰، ۶۱، ۱۳۵، ۱۶۹	۴۱۹، ۴۱۸
سوپرمارکت‌ها، زعتری ۶۰، ۶۱	رودخانه چوکوناکه ۱۲۵، ۱۲۷
سوماترا، همچنین ن.ک. آچه ۲۵، ۲۶	رودخانه می‌سی‌سی‌پی ۱۲
سومالی ۲۳	روزولت، فرانکلین ۳۰۷، ۳۸۷، ۴۲۴
سونامی‌ها ۹، ۱۰، ۱۳، ۲۰، ۲۲-۲۴، ۲۶-۲۷، ۳۰، ۳۱	روستای جکی چان ۴۴، ۴۷، ۱۵۳
۳۳-۳۵، ۴۰، ۴۲، ۴۳، ۴۵-۴۷، ۵۰، ۵۵، ۷۵	رید، الکساندر ۱۹۰، ۳۹۹
سیاست همسایه خوب (ایالات متحده) ۴۲۴	ریدو، ویلیبرت ۸۷، ۹۰، ۹۵، ۹۶، ۱۰۹، ۳۵۵، ۳۷۰، ۳۸۰
سیستم داده‌های ایکس ژود ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۸۸، ۲۹۳، ۲۹۷	ریشز پل تی ۱۲

سیکوت، سیم ۲۷۱، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۸	فولجام، جوزف ۲۷۸
ش	ق
شناسایی دیجیتال ۲۹۰، ۲۹۳	قاچاق ۵۰، ۵۴، ۶۶، ۷۳، ۹۰، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۱۰، ۱۱۹، ۱۴۳، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۸۳، ۱۸۴، ۳۱۲، ۳۱۳
شورای شهر گلاسگو (جی سی سی) ۲۱۴	قبیله امبرا ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۴۲، ۱۴۶، ۱۴۷
شورش های سوئینگ ۲۷۹، ۴۱۷	۳۵۶، ۱۴۸
شهروندی الکترونیک (استونی) ۲۹۳، ۴۱۸	قبیله کونا ۳۷۰
ص	قبیله وونان ۱۳۴، ۱۳۵
صندوق بهبود شهر گلاسگو ۲۱۴	قیمت ها ۳۶، ۶۰، ۹۳، ۹۴، ۹۸، ۱۵۶، ۱۶۴، ۱۸۲
صندوق بین المللی پول ۲۲۴، ۳۱۷	۱۸۴، ۲۵۸، ۲۷۰، ۳۱۱، ۳۱۶، ۳۲۲، ۳۳۰
صندوق خانگی ۲۱۲، ۲۱۳	۳۳۶، ۳۳۱
ط	ک
طلا ۲۸-۳۰، ۴۶، ۱۲۱، ۱۲۸، ۱۵۶، ۲۳۸، ۲۴۳	کاتانگا ۱۵۳، ۱۶۱
۳۴۸، ۳۴۵	کاجیوارا، کنجی ۲۴۹
ف	کارآفرینان ۱۴، ۳۰، ۳۱، ۳۶، ۳۸، ۵۱، ۵۳، ۵۴، ۶۲-۶۵، ۷۱، ۷۹، ۹۷، ۱۱۱، ۱۹۲، ۲۳۹، ۲۸۳، ۲۹۳، ۲۹۵
فرانکلین، ایساک ۳۰۷، ۳۸۱	۴۱۸، ۳۴۵، ۳۱۰، ۳۰۸
فرضیه چرخه زندگی ۲۲۷	کارتل های شیلی ۳۳۶
فریلد هریتیج ۳۷۰	کارت های شناسایی، داده های شخصی ۲۷۵
فرنج-دیویس، ریکاردو ۳۱۵	کارخانه فولاد مالوکو، کینشاسا ۱۶۶
فریدمن، میلتن ۳۰۳، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۷، ۳۳۴	کاسا-ووبو، ژوزف ۱۶۱
۴۲۴، ۳۴۱	کاسترو، سرخیو ۳۱۵
فساد ۱۴۲، ۱۵۳، ۱۵۵، ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۸، ۳۴۷	کاسترو، فیدل ۳۱۱
۳۹۵، ۳۹۴، ۳۶۱	کالابریا، هم آمیزی اجتماعی منفی ۲۰۷
فقر ۴۶، ۷۵، ۸۹، ۱۵۲، ۱۶۹، ۱۷۹، ۱۸۱، ۱۸۳، ۲۰۳	کالائیک، تراویس ۶۵
۲۰۶، ۲۲۹، ۲۳۶، ۲۴۳، ۲۶۰، ۲۶۸، ۳۰۵، ۳۰۶	کالدونیای جدید ۱۲۲
۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۷-۳۱۹، ۳۲۲، ۳۲۹، ۳۴۱، ۳۸۱	کامرون، ورنی لایت ۱۲۰، ۱۵۱، ۱۵۳، ۱۵۹، ۳۹۲
۳۹۱، ۳۹۲، ۴۰۱، ۴۲۵	کانرد لاین ۱۹۶
فلفلن: شکوفایی جهانی ۲۴، ۲۵	کاهش جمعیت ۶۵، ۲۳۷، ۲۵۹
فناوری ۱۴، ۱۵، ۲۶، ۳۸، ۱۸۹، ۱۹۱، ۱۹۳-۱۹۵	کرامپتون، ساموئل ۲۸۰
۱۹۷، ۱۹۹، ۲۱۲، ۲۶۳، ۲۶۵-۲۶۹، ۲۷۱-۲۷۳	کرکالدی، دیوید ۱۲، ۱۴
۲۷۵، ۲۷۷-۲۸۰، ۲۸۳، ۲۸۸، ۲۹۰، ۲۹۳-۳۰۱	کره جنوبی ۲۲۳، ۲۳۰، ۲۴۳، ۲۵۹
۳۳۰، ۳۳۸، ۳۴۴، ۳۴۵، ۴۱۶	الکساندر اسپایرز ۱۹۱
فورس پوبلیک ۱۵۹، ۱۶۰	کشتی سازان بالادست کلاید (یوسی اس) ۲۰۰، ۴۰۰

لوتنگا ۱۹-۲۲، ۳۵-۳۸، ۴۰-۴۴، ۴۶، ۴۷، ۳۷۳	کشتی سازی ۱۲۲، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۱، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۷-۲۰۱، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۴-۲۱۶، ۲۱۸، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۹۹، ۴۰۰
لوید، ویلیام فورستر ۱۳، ۱۳۱	کشتی سازی فریلد ۳۵۹
لوتیزینا ۱۳، ۸۳-۹۱، ۹۴، ۹۵، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۵، ۱۰۷-۱۱۲، ۱۷۳، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۷۰، ۳۸۱، ۳۸۰	کلتون، گلاسگو ۱۸۹، ۲۰۱، ۲۰۲
۳۸۳	کمک های خارجی ۳۲، ۱۸۰
لیما ۳۰۵	کوت نیاک دین ۴۳
لیوریول ۹۷، ۱۸۷، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۱۷	کودتای نظامی پینوشه ۳۱۴
لیوینگ استون، دیوید ۱۵۸	کولریج، ساموئل تیلور ۱۲۱
لئوپولد دوم، پادشاه بلژیک ها ۱۵۸، ۳۹۲	کیسمنت، راجر: درباب ایالت آزاد کنگو ۱۶۰
لئونتیف، واسیلی، ماشین ها و انسان ۲۶۳، ۴۱۵	کینز، جان مینارد ۱۳، ۱۴، ۳۷۰
م	گ
مارشال، آلفرد ۱۹۲-۱۹۵، ۱۹۷، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۶، ۲۱۱	گبادولیت ۱۶۹
۳۴۳، ۳۴۴، ۳۹۹، ۲۱۸	گدس، ری: گزارش ۱۹۹، ۲۰۰، ۴۰۰
ماریجوانای صنعتی؛ ن.ک: موجو، اسپایس ۱۰۱	گردش خون (ویلیام هاروی) ۱۱
۳۸۳، ۳۸۲، ۱۰۴	گسست دارین ۱۴، ۱۱۵، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۲۰، ۱۲۴، ۱۲۹
ماکارووا، ماریانا ۲۸۵، ۲۸۷	۱۳۶-۱۳۶، ۱۴۱، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۷، ۱۸۳، ۱۹۷
مالاهایاتی، دریاسالار لاکسامانا ۴۳	گلسفورد، جان ۱۹۱
مالیات ستانی ۱۸۴، ۲۷۱، ۳۰۹، ۳۳۹، ۳۷۴، ۳۹۴	گلن لی ۱۸۹
مبارزان آزادی خواه «گام» ۱۱۸، ۱۴۳، ۳۵۶	گوان، گلاسگو ۱۸۸، ۱۹۴، ۱۹۶، ۲۰۳، ۲۰۸، ۲۰۹
مدارس / بازار تحصیلی ۳۵، ۴۰، ۱۷۵، ۱۷۹، ۱۹۰	۲۱۲، ۲۱۴، ۲۱۸
۲۱۷، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۷۲، ۲۹۶، ۳۲۴، ۳۲۵	گودیر، چارلز ۱۵۹
۳۲۷-۳۲۹	گوربالز، گلاسگو ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۱۵، ۲۱۶، ۴۰۲
مردم بی سرزمین ۲۶۷، ۲۸۷، ۴۱۸	
مرگ ها ۲۰۴، ۲۱۷، ۴۰۲	
مزلو، آبراهام ۴۹، ۷۳-۷۵، ۷۷، ۸۰، ۸۱، ۳۰۰	ل
۳۳۴، ۳۴۱، ۳۷۸	لار، مارت ۲۷۱
مسجد رحمت الله، آچه ۲۲	لاس کونیدس ۳۰۴، ۳۰۷، ۳۲۰
مسکن ۸۰، ۱۴۸، ۱۵۲، ۲۰۸، ۲۱۴، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۳۹	لاسناماته، تالین ۲۸۶، ۲۹۵
۲۴۰، ۲۴۲، ۳۱۳، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۵۸، ۴۱۰	لاگوس ۲۹۸، ۳۰۵
مصرف گرایی به مثابه برده داری ۳۳۴	لامپوک ۱۰، ۲۱، ۲۲، ۳۱، ۳۵، ۳۶، ۴۱، ۴۴، ۴۶
ملوین، جین ۲۰۸، ۲۱۰، ۲۱۲-۲۱۴، ۲۱۷	۳۵۳، ۳۷۳
ملی سازی ۴۲۴	لانکاشر ۲۸۰
منابع مشترک ۱۳۰، ۱۳۲، ۱۳۳، ۳۸۷، ۳۸۸	لودرز، رولف ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۱۷، ۳۱۹، ۳۴۰
منچستر ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۱۷، ۳۲۱	لوکوریوزیه: سمیته رادیوز ۲۱۵
منگر، کارل ۹۸، ۱۰۸، ۳۸۲	لومومبا، پاتریس ۱۶۱

- مواد مخدر ۸۹، ۹۰، ۹۶، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۸، ۱۱۰، ۱۱۱،
 ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۴۳، ۲۰۲-۲۰۴، ۲۱۷، ۲۹۷، ۳۵۶،
 ۴۰۲، ۴۰۰
- موبوتو، سسه سکو (نام سابق: ژوزف-دزیره) ۱۵۱،
 ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۴-۱۶۹، ۱۷۱، ۱۷۶، ۱۸۳، ۳۱۱،
 ۳۴۷، ۳۹۳-۳۹۵
- موجو (ماريجوانای صنعتی) ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۴-۱۰۶،
 مودبیلیانی، فرانکو ۲۲۷، ۲۲۸، ۴۰۸
 مور، گوردن ۲۸۲، ۲۸۳
 مورگان، هنری ۱۱۰، ۱۲۰، ۳۸۶
 مونتهگومری، هیو ۱۱
 میکل، اندرو ۲۷۹
 میل، جان استوارت ۱۹، ۴۶، ۳۴۹، ۳۷۵
- ه
- هاربرگر، آرنولد «آلیتو» ۳۰۹، ۳۴۱، ۴۲۴
 هارگریوز، جیمز ۲۸۰
- هاروی، ویلیام ۹، ۱۱، ۱۳، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۵۰، ۳۷۰،
 هان، بیونگ-چول ۳۳۳، ۳۳۴
 هاینلا، آتی ۲۷۵-۲۷۷، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۹۶، ۲۹۹
 هریس، والتر ۱۲۳
 هوش مصنوعی ۲۵۶، ۲۸۲-۲۸۴، ۳۰۰، ۳۰۱، ۴۱۷،
 ۴۱۸
 هیاکوموتو، ناتسوئه ۲۴۴، ۲۴۵
 هینوهازا، شینگه آکی ۲۲۱، ۴۰۸
- ی
- یایبسا، پاناما ۱۱۹، ۱۲۴-۱۲۸، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۴۱، ۱۴۳،
 ۱۴۷، ۱۵۳، ۳۸۷
 یادگیری ماشین ۲۵۵، ۲۸۲، ۲۹۶، ۳۰۰، ۴۱۷
 یاماموتو، ریو ۲۴۶، ۲۴۹، ۲۵۰
 یوسید ۳۶، ۳۸
- ن
- نابرابری ۱۴، ۱۵، ۲۶، ۲۴۸، ۲۵۹، ۲۶۵، ۳۰۵-۳۰۷،
 ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۲۲، ۳۲۵، ۳۳۱، ۳۳۲،
 ۳۳۹، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۴، ۳۵۱، ۴۰۹، ۴۲۳، ۴۲۵،
 ۴۲۶
 نابرابری میان‌نسلی (ژاپن) ۲۴۸، ۲۵۹، ۴۰۹
 نابودی جنگل‌های بارانی ۱۳۶-۱۳۹، ۱۴۳، ۱۴۷،
 ۱۵۳، ۱۶۲، ۱۹۳
 ناروا، استونی ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۹۷، ۳۰۱، ۴۱۸
 نرخ زادوولد، کاهش ۲۲۵، ۲۵۹
 نقض حقوق بشر ۳۱۴، ۴۲۴
 نوآوری ۸۸، ۹۵، ۱۰۵-۱۰۹، ۱۳۰، ۱۸۹، ۱۹۳، ۱۹۷،
 ۱۹۸، ۲۶۸، ۲۹۲، ۲۹۷، ۳۲۹، ۳۴۸، ۴۱۷
 نیروهای مسلح انقلابی کلمبیا، ن.ک: فارک ۱۱۹
 نیروی کار ۴۴، ۹۴، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۷، ۲۰۰، ۲۱۱،
 ۲۵۴، ۲۵۸، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۸۰، ۲۸۸، ۲۹۴، ۲۹۹،
 ۴۱۰، ۴۱۰
 نیناگاو، یوکیو ۲۴۵، ۴۱۰
 نیو اورلئان ۸۳، ۸۴، ۸۷، ۱۰۱، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲
- و
- واتانابه، هیروشی ۲۴۴

